

Ember és gondolat
Kázmér Zsigmond

Sári László
Az ifjú Lin-csi
vándorévei 13.

Írófaggató
Sándor Iván

Nyerges András
Cini tetszetős
félprofilja

Tarján Tamás
Versűjév

Interjú
Murányi Gáborral
Rott Józseffel
Vujity Tvrtkóval

Kertész Ákos
Fény, szeretet,
újrakezdés

Beszélgetés

Böszörményi Gyulával

Fotó: Szabó J. Judit

KERESZTYÉN KÖNYVEK AZ ÉLET FOLYAMA ALAPÍTVÁNY KÍNÁLATÁBÓL

Watchman Nee: Ábrahám, Izsák és Jákob Istene
Isten ígérete, Krisztus mint öröm, és a Szellem átalakító munkája
186 oldal, 600 Ft

Watchman Nee: A normális keresztyén hit
Isten és élet – Krisztusban
240 oldal, 600 Ft

Watchman Nee: A dicsőséges gyülekezet
Abogyan Isten látja a gyülekezetet
165 oldal, 550 Ft

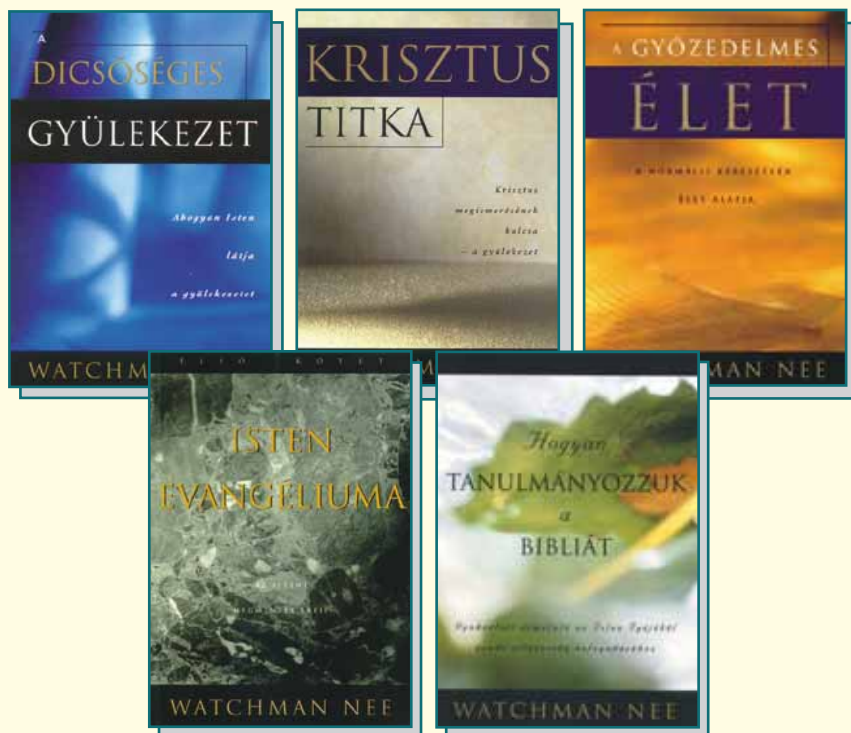
Watchman Nee: Krisztus titka
Krisztus megismerésének kulcsa – a gyülekezet
68 oldal, 300 Ft

Watchman Nee: A győzedelmes élet
A normális keresztyén élet alapja
191 oldal, 500 Ft

Watchman Nee: Isten evangéliuma 1–2. köt.
Az isteni megmentés ereje
281 + 217 oldal, 1000 Ft

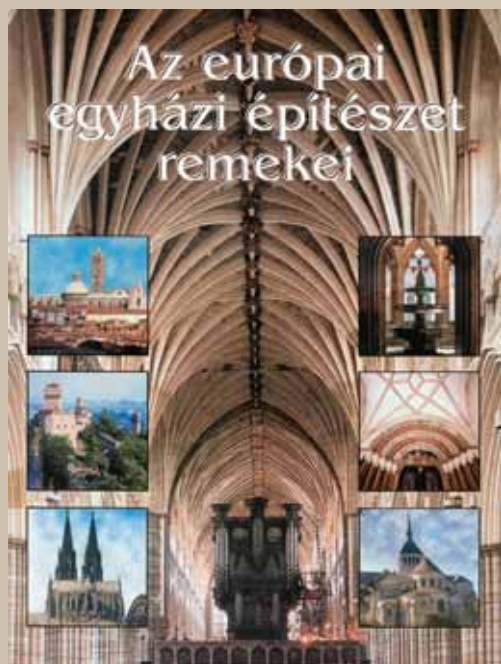
Watchman Nee: Isten örökkévaló terve
A gyülekezet döntő szerepe Isten vágyának megvalósításában
58 oldal, 300 Ft

Watchman Nee: Hogyan tanulmányozzuk a Bibliát
Gyakorlati útmutató az Isten igéjéből áradó viláosság befogadásához
160 oldal, 500 Ft

1076 Budapest, Szinva utca 3. Telefon/fax: 343-1924 E-posta: overcome@elender.hu

A Librotrade Kft. ajánlata

Az európai egyházi építészet remekei 12 000 Ft
Ez a gyönyörű album az európai egyházi építészet legismertebb 270 remekét mutatja be szakszerű szöveggel és mintegy 800 fényképen és rajzon, egyúttal élővé tesz egy eszmét, és érzékelteti azt az utat, amelyet az egyházi építészet a kora középkortól napjainkig bejárt.

LIBROTRADE Kft. 1173 Bp., Pesti út 237. T:257-77-77
Famulus Könyvesbolt 1137 Bp., Újpesti rkp.6. T: 349-36-56

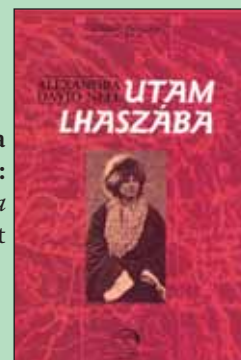
A Könyvfakasztó Kiadó ajánlata

Geréb Ágnes – Feldmár András – Karátson Gábor:
Beszélgetések Feldmár Andrással
A tudatállapotok szivárványa szerzőjével
236 oldal, 3880 Ft

Alexandra David-Neel:
Utam Lhaszába
1990 Ft

Alexandra David-Neel:
Fekete mágia, szerelmi mágia
2580 Ft

könyveinket megtalálja a jobb könyvesboltokban és a kiadó honlapján: www.konyvfakasztó.rtf.hu, vagy megrendelhetők a kiadótól.

Könyvfakasztó Kiadó

1592 Budapest, Pf. 584., telefon 06/20 315-9440, fax: 273-1060
E-mail: konyvfakasztó@axelero.hu

A könyvszakma kívánságai

■ Így, az új esztendő első napjaiban, talán még nem késtem el túlságosan azzal, hogy minden kedves olvasónknak boldog új évet és minden jót kívánjak.

Általában is érvényes az előző mondat, de könyves újság lévén, különösképpen kívánom, s ebben az esetben azt hiszem, joggal használhatom a többes számot: kívánjuk, hogy a könyvszakmára nézve is igaz legyen ama minden jót kívánó mondat.

A könyvszakma többszörösen, hosszú ideje előterjeszti minden lehetséges fórumon, hogy mi minden kívánatik meg ahhoz, hogy szereplői elmondhassák, majd utólag visszatekintve, hogy a most még előttünk álló év jó volt, kedvező eredményekkel járt.

Rendszeres újságolvasók már akkor is sorolni tudják a kívánságokat, ha nem könyvpiari dolgozók: az első és – szakmai körök állásfoglalását idézem – legfontosabb a könyvek áfájának csökkentése vagy eltörlése (bár abban valószínűleg nem nagyon érdemes reménykedni, hogy teljesen eltörölhető volna).

Azután, nyilván az Olvasás Éve eszméjének továbbéléseként, kívánja a könyves nemzet, vagyis a nemzet „könyves” része, az olvasáskultúra hazai gyarapításának segítségével egy alapítvány létesítését, mely az olvasásnak – szociológiai tanulmányok szerint – hanyatló közkeveltségét volna hivatva föllendíteni. (Mert hogy senkit ne tévesszenek meg a könyves forgalmi adatok nagyságáról és növekedésének üteméről szóló – mégoly igaz – hírek. Pusztán elméletileg mondom: ha az eddigi könyvvásárlók nagyobb arányban képesek – akarnak könyvre költeni, akkor ugye a gyarapodás nem új olvasók belépésével, hanem az eddigiek nagyobb összegű vásárlásaival is magyarázható. Az „adatok” továbbá végtelenül „toleránsak”: minden eladott áru, ami nyomdai úton sokszorosított, papírlapú termék, és meghaladja a 64 oldalt, valamint nem periodika, akkor bizony az – tartalmától függetlenül – könyv.)

Van azután persze még jó néhány egyéb kívánsága is a könyveseknek, azokat most nem sorolom, (maradjon a következő jegyzetekhez is téma), nekem már csak egy kívánságom maradt megerősítésképpen a végére:

Boldog új évet!

Kiss József

KÖNYVHÉT

A TARTALOMBÓL

Beszélgetés
Böszörményi Gyulával
5. oldal

Kertész Ákos
Fény, szeretet, újrakezdés
8. oldal

Írófaggató
Sándor Ivántó
faggatta Nádra Valéria
10. oldal

Tarján Tamás
Versűjév
11. oldal

4 **Az ifjú Lin-csi vándorévei 13. rész**
Közreadja Sári László

5 **Álmok, álmfogók és álmvilág**
Böszörményi Gyula új regényéről
(Szénási Zsófia)

6 **A politikus Vásárhelyi Miklós sajtótörténete**
Interjú Murányi Gáborral
(Mátraházi Zsuzsa)

7 **EMBER ÉS GONDOLAT**
Kázmér Zsigmonddal
beszélget Nádor Tamás

8 Kertész Ákos
Fény, szeretet, újrakezdés

9 **OLVASÓSZEMÜVEG**
Nyerges András
Cini tetszetős félfilija

10 **ÍRÓFAGGATÓ**
Sándor Ivántó
kérdzte Nádra Valéria

11 **SEMMAGASSÁGBAN**
Tarján Tamás
Versűjév

12 **SIKERLISTA**

13 **BESTSELLER**
Vujity Tvrtko pokoli történetei

15 **Bányászoktól a bűnözőkig**
– az esetek szociográfusa
Beszélgetés Rott Józseffel
(Borbély László)

16 **Tarkovszkij és Wajda**

17 **KÖNYVKILÁTÓ**

19 **KÖNYVSZEMELVÉNY**

23 **MEGJELENT KÖNYVEK**
2002. november 29. – december 12.

Megjelenik kéthetente • Ára: 144 Ft • Előfizetőknek: 120 Ft • Előfizetési díj: 2880 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének a tagja • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Hamzsabégi út 31. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvhet@axelero.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: Kiss József • Főszerkesztő-helyettes: Csokonai Attila • Lapmenedzser: Könnnyű Judit • Művészeti vezető: Szabó J. Judit • Szedés, tördelés: Recent Stúdió, Blasits Ildikó • Nyomás: Grafika-Tyoppress Nyomda • Felelős vezető: Farkas Tamás ügyvezető igazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltekért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget • Terjeszti árusításban: a Magyar Lapker Rt., a Magyar Könyvklub Rt., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt. • Külföldön előfizethető a Hungaropress Sajtóterjesztő címén: 1117 Budapest, Budafoki út 70., Hungarica E. C., 2013 Pomáz, Pf: 146.

Az ifjú Lin-csi vándorévei 13.

Közreadja: Sári László

27.

Az ifjú Lin-csi egy nap hosszan bámulta a tóparti fűzfa lombját. Korábban többször is pihent a csillogó ezüstzöld kupola alatt, akkor a fa ágai földig hajoltak, ujjaik hegyével a szélben a füveket simogatták. Most úgy tűnt, nem a földi táj része a lomb, sokkal inkább égő aranyárga lampion, vagy sugárzó óriás bolygó az Ég alján. A levelek késő őszi sárga virulása üdítő fénnel vonta be a tó partját.

– Különös átváltozás. Mintha a fűzfa földi lényből égivé változna át – tűnődött Lin-csi. A lombja világosabbá, könnyebbé lett, az egész fa megemelkedett, elindult fölfelé. De most egy pillanatra megállt. Úgy döntött, nehéz, sötét, dermedt testét mégis itthagyni a helyén, s az Égbe már csak a levél száll – magyarázta magának Lin-csi a fűzfák őszi átváltozásának folyamatát. Gyönyörűség volt néznie a sárgán izzó lombot a fű erős zöldje fölött, s még följebb az Ég kékjét, a napfény ragyogását. A tó vizének fekete tükrében mozdulatlan ismétlődött a kép.

– Szép párja a Holdnak a fűz, nappal és éjjel egyformán. Amikor a Hold éjjel fölé száll, mindig hosszan időz, gyakran elül a lombján. Ezért a jó kertész az ágak között az égi vándornak kényelmes helyet csinál. Idelent az ember pedig mindannyiszor csak ámul a szép pár találkozásán. A fűz valójában égi lány, aki téle a Mennybe visszashall. Tavasszal, nyáron, ősszel a Hold jár hozzá, aztán ő libben át hirtelen az Ég kapuján. Egyik nap még idelent forog, csillog tízezer karcsú sárkánypikkelyes levele, másnap már a lomb sárga gömbje készülődik az Égbe. Ám azt a pillanatot, amikor fölszáll, senki földi lény nem láthatja. De még odafönt a Hold sem látja, aki pedig türelmetlenül várja már. Ám attól fogva, hogy a fűzfalány fölért az Égbe, földi helye fölött a Hold többé meg se áll. Egész télen csak boldogul vágtat az égbolton erre-arra, az ember szinte fél fölnézni rá. A fénye vakító, a száguldásuk szédítő. Minden évben, minden télen, minden nap örülten végigszáguldják az éjszakát. Tavaszra aztán elfáradnak, lecsillapodnak, s a fűzfalány földi lakhelyére visszatér. Karcsú ezüstzöld levelet ereszt, méhek

seregének illatos barkát. És éjjelente a Hold ismét szelíden ül a lombján. Így követi egyik év a másikat. Tízezerszer milliárd világkorszak óta, és ezután is tízezerszer milliárd világkorszakon át – nézte Lin-csi elmerengve a fűzfát a Pompás Tisztaság tavának partján.

„A szellem átlépi kapuját,
a test megleli gyökerét.”
– olvasta nemrég a felírást a csangani Jóságos Kegye kolostor könyvtárának falán.
„A szellem átlépi kapuját,
a test megleli gyökerét.”
– értette meg Lin-csi a felírást, bámulva a fűzfa sárga őszi lombját a Pompás Tisztaság tavának partján.

28.

Az ifjú Lin-csi egy nap hiába hevert délután a hegyoldal pázsitján, elaludni nem tudott. A ragyogó napsütésben pompásan tündökölt az őszi táj, de a füvek hűvös hullámain már nem tudta álomba ringatni magát. A csípős szél lekergette a Fekete Ló hegyéről. Köpenye öblét szorosan összehúszva sétált egy kicsit a tó partján, aztán leült melegedni a Báborködvár elnevezésű vendéglő egyik asztalánál. Kint, az eresztől lecsüngő vörös vászoncsík azt hirdette, hogy itt a látogató mind a nyolc égtáj felől gazdag italválasztékot talál. Bent az emberek valóban meg is találták, csak úgy tolongtak a pultnál. Jó néhány pohárral felhajtottak már, kezdtek is üde tavaszi színt ölteni.

– A jó ivó épp olyan áldás az odalátogatónak, mint a jó színház. Itt is korlátlanok a képzelet lehetőségei: bárki bárminek képzelheti magát. Lehet szép, okos, hatalmas, lehet hadvezér, tudós, költő, császár. Ígéretes sorsok, kiváló szerepek között válogathat, aki bátor. Olyan ez akár a kirakodó vásár. S ki választott szerepet, épp olyan ájultan csodálhatja magát képzeletének színpadán, mint önmaga maszkos, jelmezes mását a színház dobogóján. Sőt, a csapszékben a hős nemcsak nézi, de írja és játssza is a drámát. Saját sorsának drámáját. Mi szerint holnap véghezviszi a csodát, a múlt széthullik, mint a szélben a cseresznyevirág, ő pedig máris nagyságához méltó magas helyen találja magát. Attól fogva aztán haláláig hódol

neki az egész világ. Jobb ez a színháznál! Ide nyolc égtáj irányából érkeznek a pálinkák, hogy könnyebb legyen hinni a csodát – határozta meg magának Lin-csi a földi világ két legjelentősebb találmányának, a kocsmának és a színháznak a feladatát, és rokonságuk fokát. Aznap minden szereplő elszánt hős és igazi művész volt a Báborködvárban, őszintén akarták a csodát.

Lin-csi nem először látott már ilyen lelkes, izzó előadást. A fogadóban is késő estére naponta magasra szökött a láz. S a derék hősök a szép szerepeket ágyukban még álmodták tovább. Aztán Lin-csi látta őket reggel is, amikor ismét megjelentek az asztaloknál. Büszkén, délcegen jöttek, de hallgatagon, némán. A padokon ülve, mint agyagbálványok, merev, lélektelen tekintettel bámulták egymást. Elleplezett szívükben fáradtság, szorongás, bizonytalanság.

– Ki látja önmagát? Ki tudja, mit tehet? Mondd, ki álmodó köztünk? És ki bátor? Hogy mit tettél, a holnap mondja meg, mi jó, vagy mi rossz, eldől magától. Kérdezik majd és válaszolják egymásnak a szemek a Báborködvárban is holnap reggel az asztalnál. És holnapra azokban a szemekben sem lesz már se álmodás, se bátorság – nézte a most még bátor és harsogó hősöket Lin-csi, aztán felállt és otthagya a kocsmát. – Valóban művészet ez is – gondolta –, az öncsalás magas művészete. Ám nem kell ehhez se csapszék, se színház. A csangani szobák ablakai mögött az eltévedt magányos keresők, akiket nem véd sem az Ég, sem a család, ugyanezt csinálják. Csakhogy ők reggel is folytatják a drámát. Minden reggel, minden este, egész hosszú és keserves életükön át.

Álmok, álmofogók és álmovilág

Böszörményi Gyula új regényének hősei a révülés mesterei

„Családos regény” – írja a könyv mottójában a szerző. Azaz együtt vagy egymás után olvashatja gyerek és felnőtt, szülő és nagyszülő. A Gergő és az álmofogók az igényes hazai ifjúsági regények lassan gyarapodó sorába tartozik. A valós világ – annak minden aktuális kellékével – leképezése mellett megálmodott egy képzeletbeli világot, amelyet varázstudók, sámánok és különféle szellemlények népesítenek be. Böszörményi Gyulanak ez a kilencedik önálló könyve és a harmadik szépirodalmi munkája. A mozgáskorlátozott ifjú szerző intézetben nőtt fel, értelmi fogyatékosok között. Az ő sorsukat példázza Kucó című regénysikere, mely rádiójátékként és színdarabként is aratott. Pszichológiát tanult, de hivatásának az írást tekinti.

– Mikor kezdett el írni?

– Meglehetősen szegény családból származom és kifejezetten bezárt életet éltem, hiszen mozgássérült vagyok. Eből fakadóan gyermekkorom legnagyobb részét a négy fal között töltöttem. Mivel unatkoztam, tollat fogtam a kezembe és megírtam az első bicébóca-történeteket. Csak úgy, magamnak

– És mikor döntött úgy, hogy nem csupán a saját szórakozására írogat?

– Sokáig úgy hittem, ezen a szinten megragadok, és soha nem fogok másoknak mesélni. Úgy tizenhat éves koromban jöttem rá, hogy a mesemondás szakma és hivatás is lehet, ettől fogva komolyan vettem az írást. Az első írásom a Magyar Ifjúság hasábjain jelent meg annak idején, témája egy öningerjú volt.

– Összesen kilenc műve jelent meg eddig. Melyikkel ismerték meg a nevét?

– A Kucó volt az első önállóan megjelent kötetem. Az irodalmi életbe azonban nem tudtam bekerülni, hiszen egy intézetben élek, és nehezen jutok el bárhová. Így az írásaim csak gyűltek a fiókban és

vártak a jó szerencsére. A Kucó is csak egy véletlen olvasónak köszönhetette a megjelenését. Elsősorban szakmai körökben aratott nagy sikert az értelmi fogyatékos gyerek megrázó története. Néhány évvel később a Villamostangó című kisregényemmel együtt újra megjelentették. Egyiknek sem volt azonban olyan visszhangja, mint a Gergő és az álmofogóknak.

– A könyvbemutatón elhangzott, hogy nagy kedvelője a fantasy irodalomnak, sőt mi több, barátaival egy időben szerepjátszottak is. A többi könyve a fantasyhoz kapcsolódik?

– Bár nagyon szeretem a fantasyt, elsősorban Tolkien, az én fantasyregényeim általában bérmunkába készültek. Ami azt jelentette, hogy eléggé megkötötték a kezem, nem dönthettem szabadon a történet szerkesztéséről. De más munkáim is voltak. Női álnéven írtam például több női, romantikus regényt, az elsőnek óriási sikere volt, számos levelet írtak az olvasók azzal, „hogy csak egy nő értheti ennyire a nők nyelvét és lelkét.” Pedig írói módszerem

csupán annyi volt, hogy néhány hasonszőrű munka elolvasása után a saját fantáziámra és elképzeléseimre hagyatkozva írtam egy újabb történetet. Az olvasottság ellenére a női vonalat aztán nem követtem tovább. Előfordult az is, hogy egy bizonyos történetet, mit például az Aids Kommandót előbb krimiként, majd cybertörténetként is megírtam.

– A Gergő és az álmofogók rövid idő alatt meglehetősen ismertséget szerzett, a Magyar Rádióban például sorozatként felolvassák. Miért éppen mesét írt?

– Az eddigi szépirodalmi munkáim nagyon is a valóság talaján játszódtak. Szerettem volna egyszer igazi mesét írni. Ez azonban egyáltalán nem könnyű. A könyvnek vannak olyan elemei, dimenziói, amelyek kifejezetten a felnőttekhez szólnak, de a gyerekeket sem unatkoztatják. Olyan könyvet írtam, amit együtt olvashat a család. A történetben létezik a valóságon túl egy másik világ, az álmofogók világa, amely az álmokból építkezik.

– Úgy mint a Dark Cityben?

– Az én álmofogóim jóindulatú álmofogók. Ha párhuzamot akarnék vonni, inkább a Berlin fölött az ég című Wim Wenders filmet jelölném meg, ahol az angyalok szép, emberi gondolatokat gyűjtenek. Az álmofogók a szép álmokból hozzák létre saját világukat. Az álmofogók olyan személyek, akik elmenekültek a mi stresszes világunkból, véglegesen beleálmodták magukat egy szebb és jobb világba.

– Az álmofogók világa ezek szerint ideális világ?

– Nem. Nincsenek ideális világok, konfliktusok mindenhol vannak. Árnyék nélkül nincsen fény. Mindenesetre élhetőbb világ, mint a miénk.

– Az álmofogók tulajdonképpen sámánok, akik a révülés útján jutnak át a másik világba. Varázstudók, akiket a való világban alig becsülnék valamire, sőt tudásukat titkolniuk és álcázniuk kell. A regény főszórában egy sámántalálkozó áll, élén Kende főszámmal. Nem fél, hogy a táltosok és révülők szereplése nem arat osztatlan sikert az olvasóknál? Vagy

egyszerűen csak érdekli a sámánizmus?

– A mai mesék szinte kivétel nélkül a nyugati és északi népek hitvilágára, mitológiájára épülnek. Úgy érzem, fontos, hogy minden gyermek tisztában legyen saját ősei hitvilágával, avval, hogy mitől féltek, miben bíztak az eleik. S azt kell látni, hogy a magyar gyerekeknek bizony fogalmuk sincs róla: népiük regéi, mondái, mítoszai (amennyit ismerünk, sejtünk belőlük) éppoly színesek, mint pl. a kelták varázstudománya. Azért szerepelnek a könyvben sámánok, táltosok, mert a magyar mitológiának ők a hősei. És cseppet sem félek, hogy ez az olvasókban ellenérzést vált ki (ennek nincs is jele több, mint tízezer eladott példány után): aki haragosan tekint egy mesére, annak előbb a saját rejtett szorongásaival kellene szembe néznie!

– Hogyan fogadták a könyvet az olvasók?

– Sokan elmondták, hogy a gyerekeknek megvett könyvet maguk is örömmel forgatták. Nemrég voltam egy iskolában, ahol 130 gyerekkel találkoztam. Egészen különleges élmény volt. A gyerekek kitépett füzetlapokra és a pólokra kértek autogrammot, azt hiszem, ez az ő nyelvükön siker jelent.

– Miben gondolkozik legközelebb?

– A Gergő és az álmofogóknak már megszületett bennem a folytatása. Lassan szeretnék nekifogni. A könyv megjelenése óta kevés időm volt elmélyülni, de készülök egy esszégyűjteményre is, amely a magyarországi mozgássérültek ügyével ismeretné meg az olvasókat. E súlyos probléma megoldása égetően sürgős, egyelőre nem mondhatok mást, mint hogy hazánk szégyenletesen keveset, sőt szinte semmit nem törődik a sérültjeivel. Hiszem, hogy nem politikai szempontok alapján kellene a sérült emberek érdekszövetségét irányítani. Az ő érdekképviseletüket legalább olyan fontosnak tartom, mint a regényírói munkásságomat.

Szénási Zsófia

Mellékvágányon?

A politikus Vásárhelyi Miklós sajtótörténete

Abogyan többnyire nem véletlen, hogy mikor állítanak újra színre egy-egy klasszikus drámát, ugyanúgy üzenet rejtőzhet a széles nyilvánosság előtt eladdig ismeretlen történeti munka kibocsátása mögött. Murányi Gábor, aki tizenbét éven át, az öt-tani újságírósztrájkig a Magyar Nemzet munkatársa volt, s évtizedek óta a sajtótörténet kutatásába is beleásta magát, most Vásárhelyi Miklós 1975 és 1985 között született tudományos munkáit adta közre az Élet és Irodalom Kiadónál.

„A halk célzásnak vagy utalásnak, egy hasonlatnak vagy allegóriának rettentő akusztikát ad a fojtott csend frenezise, az emberszűvek hangosabb verése, a ki nem mondható érzések ekviselhetetlen feszültsége, valahányszor a sápadtság és a rémület istenei uralkodnak egy közvélemény fölött.” Az idézet a Murányi Gábor által írt előszóban is olvasható, de eredetileg Pethő Sándor vette papírra 1939 januárjában, a nem sokkal korábban bevezetett háborús cenzúra „ekviselhetetlen feszültségének” árnycámban. Ebből kiindulva először azt kérdeztem a közreadó-előszóiról, hogy ez a könyv esetleg halk célzás is akar lenni, vagy utalás valamire, ami nem éppen kedvezően befolyásolja közérzetünket?

– Ennél prózaibb a kötet története, bár az utalás meglétét beismerem. Vásárhelyi Miklós sajtótörténeti kötetének sajtó alá rendezésére felkértek, talán azért is, mert a hat tanulmány közül a Magyar Nemzet történetére vonatkozót korábban már részben rekonstruáltam. Vásárhelyivel még életében többször beszéltem arról, hogy valamikor majd közzé kellene tenni a cenzúrázatlan változatot, de a politika olyannyira elsodorta, hogy erre már nem futott energiájából.

– Hogy értsük azt, hogy a szöveget fellelni, rekonstruálni kellett, s magával a szerzővel tárgyalni róla? Hol kallódott el annak idején ez a dokumentum?

– Az Olvassa el a Magyar Nemzet minden sorát! című kismonográfia eddig kétszer jelent meg, 1978-ban és tíz évvel később, de mindkét alkalommal erősen csonkítva látott

napvilágot. A kézirat több mint három és félezer sorából kétezer először a mostani kötetben olvasható. A Magyar Nemzet történetének feldolgozása megkerülhetetlen feladatként hárult a kutatóra, hiszen az 1938 augusztusában indult németellenes napilap az egyik, ha nem a legmeghatározóbb orgánuma volt a szellemi ellenállásnak. A lapalapító Pethő Sándor fiát, Pethő Tibort a pártközpont 1972-ben nevezte ki a Magyar Nemzet főszerkesztőjévé. Ő volt az, aki több nekifutásban is ostromolta a kb-titkár Aczél Györgyöt azért, hogy a lapindulás valamely évfordulójára Vásárhelyi összegzése egyáltalán megjelenhessen. A harc több évig tartott. A végül kiharcolt „engedékenységek” azonban ára volt. Jelzők, mondatok, bekezdések maradtak ki jelöletlenül, s nem egy esetben értelmezavaró módon a Fejezetek a Magyar Nemzet múltjából című tizenkét részes sorozatból, amelynek első közleménye 1978. augusztus 25-én jelent meg. A kényesnek ítélt részek kimetszését nagy valószínűséggel az óvatosan bátor Pethő Tibor végezte el, minden biztonnyal bírva az akkor vele még jó viszonyban levő Vásárhelyi Miklós jóváhagyását. A rendszerváltást követően Vásárhelyi is, mások is próbálkoztak az „eredeti” kézirat felkutatásával, mert a szerzőnél mindössze egy javítatlan és igen hiányos harmadpéldány maradt. A most sikerrel pótolta részeket más betűtípussal szedtettem, s így pontosan nyomon lehet követni, mikor mi maradt ki egy-

koron Vásárhelyi szövegéből. Úgy ítélem meg, hogy az egyik legizgalmasabb a Pethő Sándorról szóló „új” részlet, ma sem lehetne pontosabban elemezni azt, hogy a lapalapító miként jutott el a magyarkodó nacionalizmustól a harcos antifaszizmus vállalásáig. Az 1938. augusztus 25-i beköszönő szám – akár a politikai helyzetről, akár a zsidókérdésről van szó – még „csak” a Teleki Pál-féle gondolatokat visszahangozza. Hiszen az a lap, ne feledjük, kormánysegítséggel alapult, csak közben a következő kormányok fokozatosan csúsztak el jobbra.

– Elég sokat beszélünk a Magyar Nemzetről. Elképzelhető, hogy nem mindenki van tisztában a lap közelmúltbeli történetével, s a mi szavaink nyomán a régi Magyar Nemzetet azonosítják a maival.

– A kötetből egyértelműen kiderül, hogy valójában mit is jelent a polgári újságírás, amelynek sem szóhasználatában, sem gondolatiságában fel sem merülhetett az uszítás. Pontosan azt tárja fel a Vásárhelyi-tanulmány, hogy miként készítették újságíró elődeink ’38 és ’44 között konzervatív értékeket felmutató, antifaszizta, németellenes magyar polgári lapot. Az olvasónak pedig igen könnyen feltűnhet, hogy a mai Magyar Nemzet olyan hangon szól, amelyen annak idején éppen a lap ellen fröcsögtek.

– Vásárhelyi Miklós neve hallatán a nagyközönségnek aligha a sajtótörténeti múlt jut az eszébe.

– Valóban. Ő életének nyolcvannegy esztendejéből intenzíven alig több mint egy évtizedet foglalkozott sajtótörténettel. Ötvenöt éves volt a hatalomra potenciálisan veszélyt jelentő, időnkénti állambiztonsági megfigyelés alatt tartott „ellenforradalmár”, amikor több mellékpálya után elhelyezkedhetett az Irodalomtudományi Intézetben. Vásárhelyi, tehetséges ember lévén, hamar beletanult ebbe a munkába. Kutatási területül kapta például az ellenforradalmi rendszer baloldali sajtóirányának feldolgozását. Ennek ürügyén Márkus László történetével olyan szöveggyűjteményt állított össze, amelyben számos, korábban megemlíthetetlen szerzőt „rehabilitált”. Hi-

szén 1975-ben másutt nemigen merték még csak a nevét is leírni Csécsy Imrének, Kunfi Zsigmondnak, Pethő Sándornak, Zsolt Bélának, Vámbéry Ruzstemnek vagy Szekfü Gyulának, vagy hogy az emigrációban akkor még élők is említsem: Dessewffy Gyulának, Ignótus Pálnak, Márai Sándornak, Szabó Zoltánnak, Zilahy Lajosnak, akiknek az volt a hivatalos epitheton ornansuk, hogy „a szocializmus ádáz ellenfelei”. E megközelítésben szinte mellékes, hogy a tőlük közrebocsátott írások mennyire voltak jellemzőek rájuk – sok esetben nem, de az volt fontos, hogy nevük (újra) megjelenített nyomtatásban. De ott találhatjuk a szöveggyűjteményben a Nagy Imre-per nyolcadrendű vádlottjaként öt esztendőre ítélt Vásárhelyi sorstársainak írásait is, Losonczy Gézaét, Kosáry Domokosét, Haraszi Sándorét. Egyikük neve mellett sem áll ott hogy hős, mártír, hogy börtönviselt, de a szellemi ellenállás vagy a baloldaliság kalitkájába Vásárhelyi becsempészte őket. De ugyanilyen forrásértékű és a történettudomány számára ma is megkerülhetetlen munkája Vásárhelyinek a „Nem engedélyezem!” című forrásközlése (s persze ismertető előszava), amely az 1939 és 1944 közötti cenzúrabizottság iratanyagát tette közzé, ugyancsak Márkus Lászlóval együtt.

– Melyik Vásárhelyi Miklós igazi pályája?

– A politika. Vérbeli politikus volt, életében két alkalma volt rá, hogy ezt bizonyítsa, a Nagy Imre-kormány tájékoztatási minisztereként, illetve Donáth Ferenc halála után, amikor az ő kezébe került az ellenzék egyesítésének feladata. Méray Tibor a párizsi Irodalmi Újságban egyszer azt írta róla, s én azt hiszem, tökéletesen fogta meg a lényegét, hogy Vásárhelyi nélkül nem lett volna ’56. Amikor Vásárhelyinek alkalma nyílt, pontos taktikai érzékkel bizonyította, milyen jó politikus. Így hát, bármily paradox is, a sajtótörténet igen sokat köszönhet annak, hogy Vásárhelyinek nem sok ideje adatott igazi hivatala gyakorlására.

Mátraházi Zsuzsa

Kázmér Zsigmonddal beszélget Nádor Tamás

Az effajta embert karrierdiplomatának szokás nevezni, holott így ő aligba jelölné önmagát. Azt mondja: csak külügyi, diplomáciai munkakörben dolgozott négy és fél évtizeden át; kíváncsi és követelményei szerint művelt egy szakmát, hivatást. S abogyan vallja: nem rendszereket, kurzusokat, napi szélftűvásokat szolgált, képviselt, hanem egy országot. Vagyis – megismerve számos távoli hagyományt, gondolkodást, kultúrát, gazdaságot, politikát, és tolmácsolva, megtestesítve a miénket – tette a dolgát. Diplomatikusan és lehetőleg hitelesen. Közéltve és közve-títve; tartással, humánusan és – gyakori pókerarca mögött meg-örizve azért a saját arculatát – fanyar humorral.

– Diplomataként önnek nyilvánvalóan diplomatikusan kellett viselkednie, vagyis óhatatlanul szerepjátszó életet élt. Meg tudta-e azért őrizni a civil arcát, a magánéletét?

– Igen, feltétlenül. De persze kemény emberi és szakmai iskolát kellett kijárnom ahhoz, hogy negyvenhárom éven át végzett külügyi, diplomáciai munka után erre határozottan válaszolhassak. Elemi előfeltétel volt, hogy az ember – bárhol, bármilyen beosztásba kerüljön is – megőrizze a humánusát. Beosztottjai, főnökei és külföldi partnerei iránt. Hogy a külszolgálatban gyakran szükséges pókerarc mögött olyan ember maradjon, akivel a hivatalos feladatok elvégzése után, fehér asztal mellett elengedetten beszélgetni, sőt akár évődni is lehet. Mert – minden ellenkező híreszteléssel szemben – az okos diplomata a legkeményebb, legdogmatikusabb otthoni követelmények idején sem képviselhet hazáját „kardot nyelt” merevséggel. Így dolgomat sosem tekintettem bürokratikus feladatnak, hanem mindig a kapcsolatteremtés-tartás, jó esetben a barátság eszköze is. Ezért végeztem munkámat mindvégig szeretettel, sőt élvezettel.

– Eszerint külföldi partnerei bizonyos mértékig magánemberként is megismerhették; s ön is némely diplomataként, politikusként az „álarca” mögé tekinthetett? S tudott-e mindig uralkodni esetleges érzelmén?

– A jelentősebb politikai személyiségek nyilvánosságra „bocsátott” arca többnyire az igazságra épül, professzionista imidzsformálók jóvoltából. (Ez a „közkép” persze akkor a leghitelesebb és leghatékonyabb, ha a kettő nagyrészt egybevágh.) Ami engem illet: noha tartottam magam a diplomáciai előírásokhoz, szokásokhoz, nem bújtam ki a bőrömből sohasem. Bizonyára ennek köszönhető, hogy volt olyan magas rangú külföldi vezető, aki megszólított: „Vagy én tanultam rosszul, hogy mi a kommunizmus, vagy maga rossz kommunista nagykövet, ha megengedheti magának, hogy így beszéljen, ilyen vicceket mondjon.” Ausztráliában volt olyan miniszter, aki, mint első canberrai nagykövetet, ablaknak nevezett, amelyen át betekinthez a távoli Magyarországra. Az újjeléndi főbiztosnak a lányaira ügyeltünk, amikor neki és feleségének el kellett utaznia. Az ír nagykövet pedig, hitelt adva szavamnak – miszerint Budapest a világ muzsikaoktatásának egyik minőségi központja – zeneakadémiánkra küldte leányát. S mindez a hidegháború időszakában történt. Jócskán túlléptünk hát a szokásos diplomáciai kapcsolatokon. És szerencsém is volt: az otthoni háttér megerősített szándékaimban. Sőt, családom segített a barátkozásban, kapcsolattartásban. Munkámat ennek tudatában végezhettem, ezért sem

kellett idegeskednem, indulatoskodnom. De úgy hiszem, egyébként is barátsággra hajlik a természetem.

– Magyarországot képviselte diplomata munkatársként Indiában, majd főkonzulként, később nagykövetként Ausztráliában, Iránban stb. A hazai egymást követő kurzusokban végzett munkáját mennyire jellemezte állandóság, és milyen mértékben kellett változnia?

– Nemrég megjelent emlékezésemben (Excellencián innen és túl... Minerva Kiadó) is megjegyzem: a diplomáciai munkában csak a változás állandó. Szem- és fültanúja voltam gyors változásoknak például 1956-ban, Indiában. Követésünk vezetésének, munkatársainak színeváltozását éppúgy érzékeltem és tudomásul kellett vennem, mint az indiai politikáét. Dzsakartában Szukarno „indonéz típusú szocializmusa” idején, 1961 és 1965 között szolgáltam. Ezek itthon sem voltak könnyű évek, ott pedig úgy alakultak a dolgok, hogy épp hazatérésem idejére bukott meg a Szukarno-rezsim. Ennek ingatagságát jeleztem az itthoniaknak, el is marasztaltak érte. Az sem számított aztán, hogy elemzésem jó része igazolódott. No de, az effélével a diplomatának számolnia kell. Arra viszont jó érzéssel emlékezhetem: részem lehetett abban, hogy például a rendszerünkkel akkoriban egyáltalán nem rokonszenvező Ausztráliával, Fülöp-szigetekkel, Thaifölddel diplomáciai kapcsolatba léptünk, és viszonyunk az azóta eltelt időkben folyamatosan javult, s ma már valóban felhőtlennek mondható. A diplomatának személyével kell kifejeznie, képviselnie országának politikáját, gazdaságát, kultúráját. Legtöbbször a kapcsolódási pontokat keresve.

– Megismerkedhetett számos rendkívüli személyiséggel. Mennyire maradtak e találkozások protokollárisak, volt-e módja némi magánbeszélgetésre, informális csevegésre?

– Megismerhettem még például Nehrut. De kiváltképp leányával, Indira Gandhival kerülhettem már-már személyes kap-

csolatba, hiszen a tolmácsa voltam, amikor India miniszterelnökeként Magyarországon járt, illetve a magyar kormányfőt kísérem, mikor odakint őt Gandhi asszony fogadta. Visszafo-gottságában is szuggesztív személyisége nagy hatást gyakorolt rám: az ő elgondolásaiban benne foglaltatott mindaz, amit aztán ez a hatalmas ország megvalósított. Pedig szinte álomnak tetszett akkoriban az iparilag fejlett, a tömegnyomort, éhínséget jelentős mértékben csökkentő szubkontinens ideája. Nálunk kevésbé ismert rendkívüli egyéniség volt például Sir Robert Askin, Ausztrália Új-Dél-Wales tagállamának miniszterelnöke. Olyan konzervatív politikus, aki az angol Munkáspártéhoz hasonló nézeteket képviselt. Például a szociális hálót, vagy a munkások tisztességes bérezését illetően. S ebben nemcsak az játszott közre, hogy az édesapja mozdonyvezető volt, s ő nem Cambridge-ben vagy Oxfordban, hanem hazai állami iskolában tanult, de az is, hogy tudta: ha a közembereknek ezt vagy azt nem intézi el, nem fognak rá szavazni. Nos, ővele olyan kapcsolatba kerültem, hogy olykor erről-arról kikerde a véleményemet. S egy különös példa: Iránban az könnyítette a dolgomat, hogy az egyik miniszter-helyettes tanára egykoron a magyar matematikus géniusz: Erdős Pál volt.

– A diplomata óhatatlanul számos titkos információ birtokába jut, s erről megbízójának „jelentéseket” ír. Sokan úgy vélik: ez voltaképp hírszerző munka. Emlékezésében ön kategorikusan cáfolja e feltevést...

– A Bécsi Konvenció leszögezi: a diplomata törvényes esz-közökkel igenis gyűjthet a kiküldő állam kormányának információkat a fogadó ország helyzetéről, politikájáról, gazdasági helyzetéről, kultúrájáról stb. És fordítva: a fogadó országot köteles tájékoztatni saját hazájának helyzetéről és hasonló adatairól. Mert a kapcsolatokat csak így lehet fenntartani, bővíteni, árnyalni – a kölcsönös ismeretség jegyében. A diplomata ilyen tárgyban ad tájékoztatást, ír jelentést. Ez a dolga.

Év vége közeledtével indokolt, hogy a morál kérdéseiről töprengjünk. Luca napja a fény ünnepe, a chanuka is a viláosságé, karácsony a szeretet ünnepe és az újév az újrakezdés. Nehéz nem gondolni a lélek viláosságára, a szeretet mélyen emberi voltára, és az újrakezdéskor eddigi vétkeink elhagyására. Mi az, hogy vétek és bűn? A rossz cselekedet. De honnan tudunk egyáltalán arról, hogy cselekedeteink valamiképp értékelhetőek? Honnan a jó és a rossz fogalma? A vallások világos feleletet adnak: jó, ami Isten szándéka szerint való, rossz, ami nem Isten szándéka szerint való. És honnan ismeri az ember Isten szándékait? Egyszerű. Isten megmondta a Prófétainak, azok meg nekünk. Volt egy Őskinyilatkoztatás, amikor az Úr közvetítők nélkül is szólt hozzánk, szemtől szemben. Face to face.

Aki nem hiszi, járjon utána. Nosza, próbáljunk utána járni.

Tény, hogy az evolúció nem ismeri a morált, az állat nem tud róla, hogy létezik jó és rossz cselekedet. A farkas nem gyilkos (magam a „ragadozó” szót is utálom), a farkas húsevő állat és hogy ételhez jusson, vadászik. Semmivel sem vérengzőbb fenevad, mint a vadászó-halászó és mészárszéket működtető húsevő ember, az egyetlen különbség, hogy farkas a farkasnak nem gyil-

kosa, az ember azonban nem ritkán úgy elaljasul, hogy önként, kéjjel öli meg ember társát, nem csak parancsra.

Ez azonban maga a bűn! Az emberi lény legkisebb közöségében, legyen az punalua nagycsalád, pápua törzs a

cióról generációra átadható legyen, és akkumulálódhasson. Ne kelljen mindig mindent „Ádámtól Évától” kezdeni. Ez maga tudomány.

Megváltoztak az erőviszonyok, megváltozott az érték is. Egy sánta, púpos kisgyere-

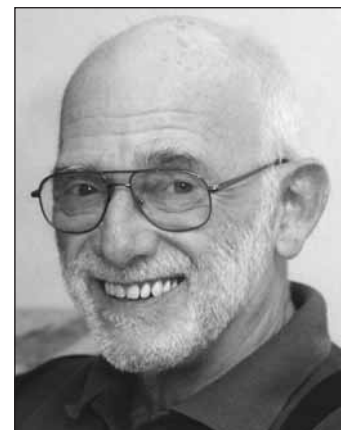
Kertész Ákos Fény, szeretet, újrakezdés

dzsungelben vagy az emberi jogok megsértésére oly kényes posztmodern euro-amerikai társadalom, a morális törvények homlokegyenest ellentétesek az evolúció biológiai törvényeivel. Az evolúció alaptörvénye: az erősebb egyed a túlélő. Ettől nemesedik a faj, ettől lesznek sikeresek az életrevalóbb mutációk. Minden emberi morál alapítója: véd meg a gyöngébbet! Az árvát, az özvegyet, a beteget. Mi okozhatta a homo sapiens megjelenésekor ezt a száznyolcvan fokos fordulatot?

Az evolúció létrehozott egy önmagánál nagyobb erőt: az emberi agyat. A tudatot. A gondolkodás és a kommunikáció képességét. A gondolkodás ötleteket, technológiai találmányokat adott az ember kezébe a természettel folytatott küzdelemben. A kommunikáció pedig lehetővé tette, hogy a gondolkodás összes eredménye generá-

ket meg kellett védeni, mert a közösség számára hasznos, nagy varázsló, gyógyító ember, jós, sámán, esetleg stratégia is lehetett még belőle, ha a dárdát nem is bírta elhajítani. Egy tolokocsihoz szögeztetett asszony vagy férfi nagy tudós, orvos, tanító, költő, politikus is lehet. Ezt persze a Föld sötétebbik felén időközben elfelejtették, fájó példa rá a magyarországi testi fogyatékosok december harmadiki tüntetése a parlament előtt. De mások – talán az EU országaiban – még tudják. Reménykedjünk...

Persze így is fönmarad a kérdés, miképp történt, hogy ugyanaz az erő, tehát a tudat, a gondolkodás, amely egyrészt lehetővé tette a morál kialakulását, másrészt gyalázatosan ellene is dolgozott ennek a morálnak. Mert elindította az embert egy kulturális zsákutcába, azaz megteremtette azokat az esz-

méket, ideákat (mindegy, hogy vallásnak nevezzük-e őket vagy nemzeti büszkeségnek), melyek nevében az emberiség bizonyos számítások szerint már négy milliárd fajtársát gyilkolta meg háborúk és népirtások során; tehát fölírta éppen annak a morálnak az alaptörvényét, melyet a szocializáció során maga alkotott.

És ugyanez a pozitív erő, a technika és tudomány hatalma sodorja most az emberiséget, a mértéktartás erényétől megfosztva, az ökológiai katasztrófa, a teljes megsemmisülés felé.

Ötvenezer éve a homo sapiens fejlett tudata tette a bolygó legsikeresebb fajává. Kérdés, hogy most, létezése huszonegyedik órájában képes lesz-e megismételni az egykori csodát, és kiszabadulni a természet egyensúlyát fölborító csapdából, melyet maga állított önmagának.

Tankönyvfesztivál 2003.

■ A Könyvtárellátó Kht. Kódex Könyvtárházában hat évvel ezelőtt alakult meg Magyarország legnagyobb és legteljesebb választékot kínáló Tankönyvcentruma, mely a Tankönyvesek Országos Szövetségével (TANOSZ) és a Tankönyves Vállalkozók Országos Testületével együttműködve 2001 őszén – az Olvasás Éve alkalmából – megrendezte az első Tankönyvfesztivált.

A hagyományteremtés szándékával január utolsó hetében rendezik meg a következő Tankönyvfesztivált. A rendez-

vény ünnepélyes megnyitására Magyar Bálint oktatási minisztert kérték fel.

A fesztivál időtartama alatt minden tankönyvet megjelentető jelentős kiadó egy-egy napon lehetőséget kap arra, hogy kiadványait népszerűsítse a vásárlók körében, és munkatársai konzultáljanak az érdeklődő pedagógusokkal, könyvtárosokkal, szülőkkel és tanulókkal. A könyvtárház biztosítja azt is a kiadók számára, hogy az adott napon egy kirakati részt saját maguk rendezhessenek be. A jelenleg

működő 90 tankönyves kiadó közül várhatóan nagyrésztük megjelenik a fesztiválon, ha önállóan nem is, de közvetve igen: a Kódex terjesztésében. Az időpont kiválasztásakor figyelembe vették, hogy ez az iskolai tankönyv-kiválasztási időszak különösen alkalmas arra, hogy az új tanév könyveit bemutassák, illetve hogy kiadók e szakmai fórumon információt cseréljenek, továbbá lehetőség nyílik arra is, hogy a pedagógusok és szülők elmondhassák véleményüket és kívánságaikat közvetlenül a tankönyvek készítőinek.

A fesztivál ideje alatt naponta előadásokat, fórumokat

tartanak az olvasásról, a tanulásról, a tankönyvirásról, minden tankönyvet legalább 10 százalékos engedménnyel árusítanak, a kiadók felajánlásai alapján a vásárlók különböző további kedvezményeket kapnak.

A tartalmas és szép kivitelezésű tankönyvek elismerésére Fesztivál Díjat alapítottak, melyet a szakmai és a vásárlói szavazatok alapján osztanak ki.

Az érdeklődők részletes felvilágosítást kérhetnek a rendezvényről Dr. Szórá Ikonától (telefonon: 331-6350), vagy Bariczné Rózsa Máriától (telefonon: 349-2101).

Cini tetszetős félprofilja

■ Alig több, mint egy évtized telt el Karinthy Ferenc halála óta, de ez az idő még csak ahhoz elég, hogy megállapítsuk, jó író volt, műveinek legalább a fele kibírja a keletkezésük óta nemcsak eltelt, de sarkaiból is kifordult időt. Hogy hány könyve s azok közül is melyik lesz élvezhető mondjuk száz év múlva, a kortárs aligha képes megjósolni. Az viszont egészen biztos, hogy Karinthy Ferenc (vagy nevezzük úgy, ahogy egy ország hívta több, mint fél évszázadon át): Cini mindenképpen olyan jelensége volt a magyar irodalomnak, aki több önmagánál, sorsa kordokumentum, erényei és hibái, felfedezései és tévedései nemcsak az övéi: egy nemzedékről tudnak, vagy mondjuk inkább így: tudnának vallani. S ezzel máris a dolgok középebe vágtunk: „tudnának”, írtam kénytelen-kelletlen, mert hiába íródott Cini-ről már életében kismonográfia, hiába jelent meg háromkötetes Naplója, valamint a hozzá írt olvasói levelek gyűjteménye, s bizonyos szempontból hiába nyitja remekül kitalált, Kossuth-díjas írók című sorozatát a pécsi Alexandra kiadó épp övele, a kép még mindig egyoldalú, kevesebbet mond az elmondhatónál.

De nem szeretnék igazságtalan lenni: egyáltalán nem udvariasságból írtam az imént, hogy „remekül kitalált” sorozatról van szó. Szóljunk először arról, ami mellékesnek tűnhet, de nem az: jólesik kézbe venni ezt a kis formátumú, zsebkönyvnek is beillő, kívül-belül ízléses kötetet: ha azt olvasom a kolofonban, hogy a nyomtatás és kötés „a debreceni nyomdászat több mint négy évszázados hagyományait őrző Alföldi Nyomda munkája”, magamban rábólintok: aki ilyen szépen dolgozik, legyen is rá büszke, jogosan hivatkozik tradícióira. Rokonszenves a sorozatszerkesztő (Turczi István) által meghirdetett „Egy író – egy könyv” elve is, legfeljebb azt fűzném hozzá, hogy például ebben a kötetben szívesen láttam volna a Karinthy Ferenc-recepció néhány jel-

lemző szemelvényét – egy írói pályához szorosan hozzátartoznak az útját (akár a dac-reakció kiváltásával) befolyásoló kritikák is. Miként (akár kuriózumként is) érdekes lett volna (s lenne a további kötetekben) ideiktatni a Kossuth-díj korabeli indoklását, meg azt az apróságot, hogy pl. Karinthy Ferenc 1955-ben csak a díj harmadik fokozatát kaphatta meg. Ahány író, gondolom, annyiféle lesz a bemutatott művek kiválasztásának szempontja: Cini esetében jó megoldásnak tűnik, hogy nem ezernyi apró részlet, hanem alig néhány, viszont teljes (vagy majdnem teljes) terjedelmében közölt mű reprezentálja munkásságát. Csakhogy itt megint belebotlok abba a problémába, ami fentebb leírta velem a „tudnak” helyett a „tudnának”-ot – a kötet modelljének ugyanis csak a tetszetősebb félprofilját látjuk.

Amíg Karinthy Ferenc élt és úgy írtak róla kismonográfiát, hogy elbűvészkedtek életművéből a Szép élet, a Kőművesek és más „szocreál” produktumoknak még a címét is – azt mondtam magamban, ez nyilván magának az írónak volt személyes óhaja, hiszen nemcsak, hogy túljutott e kínos műveken, de azóta pompás alkotások egész sorával bizonyította, hogy vargabetűt jelentettek a pályáján, minek emlékezni rájuk? Ma már azonban, úgy gondolom, az efféle tapintat értelmetlen, hamis és történelmietlen: Cini életműve nem szorul rá, hogy eltagadják, ami belőle romlékony és ellenszenves. Fráter Zoltán persze túlságosan szűkre szabott terjedelmet kapott tanulmányában nem térhetett ki minden árnyalatra, holott rajta nyilván nem múlt volna egy árnyaltabb, kevésbé apologetikus portré megrajzolása. Azt azonban még így is elnagyoltnak érzem, hogy „a sematizmus kísérletező évek után” kitételel elintézetnek tekintsük azt a pár évig is eltartó (s annak idején teljes mellszélességgel felvállalt) hullámvölgyet, melyből azután Cini magasba tudott lendülni. Talán – ha másért nem, az ellen-

pontozás kedvéért – ama regényből is kerül egy részlet a szöveggyűjteménybe, melyben bizony efféle (politikai túlbuzgalomból vállalt) ingyencségek akadnak: „Itt, ezen a helyen én előttem Rajk embere ült, vagyis Titó embere, sőt Trumané, ha jobban tetszik” – mondja a Kőművesek vége felé egy bizonyos Tárkányi elvtárs – „Hát igen, eltartott egy ideig, amíg őt is elrakták...” – nem éreznénk, hogy a kép egyoldalú. Vagy a Pécs-Bányatelep című 1949-es riportból, ahol a párttitkár így oktatja az odalátogató írókat: „Figura kell? Kulák kell? Van itt egy nálunk, az Hegelt olvas és csempés kádban fürdik, de azért 40 napszámot kér az ivóvizért!” Annak, hogy később Karinthy Ferenc felrázó, keserű, megdöbbentően őszinte látteleket írjon az ötvenes évek közepéről, talán épp az volt az egyik feltétele, hogy katarzison menjen át amiatt, ahogyan az ötvenes évek elejét „eladta” az olvasónak, s persze amiatt is, hogy mit művelt a tehetséggel, melyet a Szellemidézés után olyan mesterek tartottak nagyra, mint Márai. S ha Márai, akkor e mélyrepülés irodalompolitizáló oldaláról is essék szó, amibe Cini ugyancsak vastagon belement: ő volt az, aki az 1951-es Írókongresszuson nem átalott „Márai ködös, szétmállott félhalandzsájáról” beszélni, ő tett sanda oldalvágásokat Örkényre, amiért nem gyakorol ’igazi önkritikát’ a Lila tintáért, ő vetette Déry szemére, hogy kihagyja műveiből „életünk hatalmas pátoszáat”, s ugyanekkor ő dicsérte meg Veres Pétert amiatt, hogy „a Párt harcai, Rákosi elvtárs bírálata segítette” a Szolgátság megírásában. Ez is része a portrénak, ez a kollektív inferno, melyben Cini másokkal együtt előbb lubickolt, aztán vergődött, csak nem mindenki tudott belőle olyan fényesen kikerülni, mint ő a Gellérthegy-i álmokkal, az Epepével, a Házszenelővel, vagy a Harminchárom c. kötet novelláival.

Fura módon az, ami egész életében gyötörte, hogy „csak” a nagy Karinthy fiaként fogadják-e el, vagy egy önálló karakterű életmű létrehozójaként is, ma már nem kérdés. Aki 1955 óta

írt munkái közül bármit olvasott, annyit feltétlenül tud, hogy nem apja zsenialitásának második, halványabb kiadása, hanem merőben más, öntörvényű írói személyiség. Apjának tragikusan torzóban maradt, mert az ún. „Nagy Mű” megírásával mindvégig adós eleműve leginkább talán azzal hatott rá, hogy intő példa volt, gyorsan realizálható, zseniális, de szétforgácsolt ötletek helyett (mellett?) a folyamatos, rendszeres munkát kívánó nagyobb kompozíciókra is tartalékoljon időt, erőt. Regényei, drámái és a visszatérő figurák révén ciklussá összeálló novellái végül is, együtt képesek egy kor átfogó képét kiadni, de vajon eléggé méltányoltuk-e azt is, hogy nemcsak az Ezer év révén sorolható a valóságfelfedezők közé – legalább ennyi szemléleti és tartalmi újdonságot hozott a Régi nyár és néhány más, az idő tájt keletkezett novella is arról, hogyan éltük-vészeltük-hazudtuk át mi, magyarok, a második világháborút. S ha a Budapesti tavasz ma is megkerülhetetlen tanúságtételnek tűnik, nem tagadom, ebben már, visszaható érvénnyel, az említett háborús novellák üzenete is benne van. De mondok mást: Cini egyfelvonásosai minden közönség előtt, más és más színészgenerációk kezén egyaránt hatásos művek, mert (ezt nem szokás kimondani): Molnár Ferenc óta senki sem tudta olyan rutinnal (s mégis tartalmasan) működtetni a színpadi masinériát, mint ő. Mindeme motívumoknak vitathatatlanul ott a helyük a mérleg egyik serpenyőjében, csak hát igazságosabb lenne azt sem elfelejteni, ami abban a bizonyos „másikban” van..

KOSSUTH-DÍJAS ÍRÓK:

KARINTHY FERENC

(Vál. szerk. bev. és jegyz:

Fráter Zoltán)

Alexandra Kiadó, Pécs, 2002

190 oldal, 1699 Ft.

Írófaggató

Nádra Valéria megkérdezte

Sándor Ivánt

SÁNDOR IVÁN (1930) író Budapesten született. Írásai 1953 óta jelennek meg. 1954 és 1956 között a *Jövő Mérnöke* című egyetemi lap szerkesztője. 1957 és 1989 között a *Film, Színbáz, Muzsika* munkatársa, majd szerkesztője, azóta szabadfoglalkozású író. Legfontosabb művei: *Tiszaszász* (dráma, 1967), *M. L. esetei* (regény, 1972), *A futár* (regény, 1976), *Ködlóvas* (regény, 1983), *Századvégi történet* (regény, 1987), *A föld alá vitt tények üzenete* (válogatott esszék, 1990), *Vég semmiség. A százhetven éve fel nem fedezett Bánk bán* (esszé, 1993), *Tengerikavics* (regény, 1996), *A szefforisi ösvény* (regény, 1998), *Rocinante nyomában* (esszék, 1999), *Menekülő évek. A rendszerváltás évtizede* (esszé, 2000), *A másik arc. A regény és a történelem* (esszék, 2001), *Drága Lív* (regény, 2002). Munkásságát eddig *József Attila-díjjal* (1985), az *Év Könyve-jutalommal* (1986, ill. 1996), *Németh László Emlékéremmel* (1989), *Getz életműdíjjal* (1994), *Nagy Imre emléklappal* (1996), *Tiszatáj-díjjal* (1997), *Márai Sándor-díjjal* (2000) ismerték el.

– *Jövőre ünnepelhetné írói munkássága ötven éves évfordulóját, ami nem elsősorban a szép kerek szám miatt érdemel figyelmet, hanem főként azért, mert Ön (ellentétben sokakkal, akik már csak korábban szerzett babérjaikon ülnek) aktív író, évről-évre megajándékozza, meglepi olvasóit egy-egy új alkotással. Sőt, ha jól számoltam össze, publikált műveinek a felénél is nagyobb hányada az utóbbi egy-másfél évtizedben született. Ha van, mi a titka ilyen szellemi erőnek és frissességnek, ilyen alkotói kedvnek?*

– Hol ülhet az író? Nem hiszem, hogy van más méltó helye, mint az íróasztala előtti szék. Nézze, próbálom nyomom követni az embert, amint ebben a folyton változó korszakban él – hal. Ehhez dolgoznom kell. Ennyi a „titok”.

– *Pályáját drámákkal kezdte, majd kialakult munkásságának két, szinte egyenrangúan termékeny ága: az esszék illetve a regények, melyek szinte szabályszerűen váltogatják egymást. Talán másokban is felmerül a kérdés, hogy vajon a regényekkel az értekező prózát „pihení ki”, és fordítva? És melyiknek az írása okoz jobb írói közérzetet, melyik műfajban érzi magát otthonosabban?*

– A regény világot teremt. Az esszé a kultúra szférájában bírálja felül a bizonyosság-imitációkat, a sémákat. Vannak

irodalomtörténeti-históriai apóriák, amelyeket a tradíciók, a közgondolkodás szubverzív felülbírálatával tudok megközelíteni – így születik az esszé. Számomra olyan a két műfaj, mint a szívét működtető szisztolés-diaszisztolés nyomás együttese. Az igazi próbatétel azért mégis a regény.

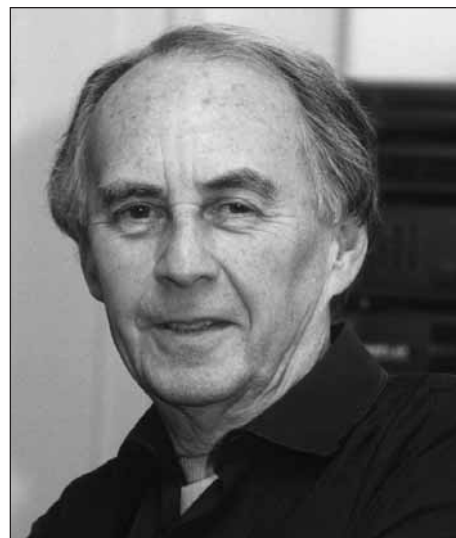
– *2002-ben jelent meg Drága Lív című regénye, most pedig a regénnyel, mint műfajjal foglalkozó korábbi esszéit adja közre a Litera Nova, újabbakkal kiegészítve. Az olvasó el-töpreng, saját szépirói munkássága veti-e fel azokat a kérdéseket, amelyekkel aztán esszéiben foglalkozik? S a gyakorló író mennyiben és miként tudja befolyásolni az esszéista Sándor Iván szükségképpen általános körre vonatkoztatott, teoretikus megállapításait? A Drága Lív például adott-e adalékokat új esszéihez?*

– A korábbi Rocinante nyomában és a mostani, A regény jövője, nem születettek volna meg, ha nem volna fontos a számomra, hogy a regény útján, huszadik századi sorsán, legújabb formaváltozásain töprengjek. Ez a mesterségemhez tartozik. Szeretném ébren tartani a regény szellemét. Ezt teszik esszéikben az olyan kitűnő írók, mint Italo Calvino, Umberto Eco, Milan Kundera. A Drága Lív esszé-utóélete töltötte ki a regényem megjelenése óta eltelt fél esztendő. Ezek az írásaim-dialógusaim mostanában jelentek meg a Jelenkorban, az Al-földben, a Forrásban.

– *Még az esszéken belül is két önálló vonulat figyelhető meg: történelmi-eszmetörténeti kérdésekkel foglalkoztak „évtized”-esszéi, legutóbb 2000-ben a Menekülő évek, amely a rendszerváltás fölvetette kérdések sűrűjében próbált ösvényt vágni a jövő felé – másrészt (gondolok például Vég semmiség című, a Bánk bánnal foglalkozó tanulmányára) időről-időre farkasszemet néz az irodalom és irodalomtörténet, az esztétika nehéz ügyeivel. Hogy éppen melyik típusú esszé kerül ki írói műhelyéből, az min múlik? Gondolom, nem a véletlenül.*

– Azon múlik, hogy egy reggelen mire ébredek, miről érzem úgy, hogy meg kell „csinálni”. Azután jön a téma „körülolvasása”, és végül a megírás sok hónapos munkája.

– *A Drága Lív küllemére nézve is feltűnően szép könyv volt s aki megnézte az impresszumát, csodálkozva látta, hogy a pozsonyi Kalligram Kiadó jelentette meg. Magától értetődőnek kellene lennie, hogy egy mai magyar író munkáját határon túli magyar könyvkiadó gondolja, de mint tudjuk, mégsem az. Ön ho-*

gyan került kapcsolatba velük s lesz-e folytatása ennek az együttműködésnek?

– A Kalligram Kiadó már jó ideje a leg-rangosabb közép-európai és magyar írók műveit adja ki. Néhány évvel ezelőtt ismerkedtem meg Szigeti Lászlóval, a Kiadó igazgatójával. Kitűnő szellemű, nagy szaktudású, korrekt férfitűl láttam benne. Egy közös rendezvényen, vagy kétszáz néző előtt egyszer csak odafordult hozzám, és azt mondta, nagyon szereti és becsüli a munkáimat. Amikor kétezerkettő januárjában felhívtam telefonon, és azt mondtam, szívesen adnám az új regényemet a Kalligramnak, csak annyit felelt: köszönöm, küldd, a könyvhétre kihozzuk. Kérésemre biztosította az ország egyik legjobb könyvművészt, Pintér Józsefet. Bizonyára lesz folytatása is az együttműködésünknek.

– *Mivel most éppen a regénnyel foglalkozó esszéje jelenik meg, indokolt a kérdés: készül-e új Sándor Iván-regény, amit (különösen a Drága Lív olvasói) izgatottan várnak?*

– Elég régen foglalkoztat, hogy a Drága Lív után merre menjek tovább, ha ismét a mának szóló regénytérben akarok beszélni az ezredvég emberének csonkolódott érzelmi állapotáról. Az antik előtti, mitikus barbarizmusban találtam rá egy lehetőség-re. Ez három-négy éves regényutazást jelent, amiből azonban most egy időről kibillentett az, hogy megjelent egy svájci történész könyve Carl Lutzról, a „svájci Wallenbergéről”. 1944-ben tízezrek életét mentette meg Budapesten a védlevelekkel. Az enyémet is. Szembenézhetek tehát végre egy hiteles tekintettel. Egy ember sorsával-tetteivel, aki ugyanott volt, ugyanazt élte át, mint én, de persze teljesen más módon. Ez a – mondhatni – tekintetváltás feltépte bennem az ötvennyolc éve tartó némaságot. Úgy döntöttem, hogy meg kell írnom 1944 novemberének-decemberének rettenetes-barbarizmusba süllyedt Budapestjét. Most tehát ez van soron.

Nádra Valéria

Versűjév

Tanjda Tamás

félcédulái

■ Fialat költők kötetével lépünk be az új esztendőbe (hátha ez jó ómen) –, illetve először egy alkalmi, de kortalan antológia fiataljainak verseivel. Mai magyar költők karácsonyi ajándékként adta közre a *BEZA Bt. a Verskarácsony 2002* című gyűjteményt (lelke, szerkesztője – *Czigány György* és *Turczai István* segédletével – *Bella István*), s hol van az megírva, hogy egy ily című könyvet mondjuk *Vízkereszt* után félre kellene tenni legalább háromszáz napra?! Egyébként a cím árnyalatnyit félrevezető, mert korántsem mindegyik költemény karácsonyi vagy istenes: a születési évszámok szerint sorjázó – azaz *egyre fiatalodó* – poéták más tárgyú strófái is jól megtalálják a helyüket téma, szerkezet és hangulat áramában.

A 2001-es év nagy búcsúzója, a két versével az élen szereplő *Orbán Ottó* sem karácsonyol, ám a ködszítalásként érkező „kegyelni pillanat” a legeslegeső sorban leüti az alaphangot. A második mű befejezetlen (betegség és öregedés-fájdalmában felbukkan az a rimpár, amelyet a közelgő halálát tudó Petri György is elejtett egy remekében: „Versről és világról egyre többet sejtek. / De a pünkösdi professzornak fűgét mutat a másnap, / s bombát robbantanak testünkben a terrorista sejtek”). Orbán többet is elsiatják vagy épp versben elevenítik. Így a huszonévesek közül *Jónás Tamás*, generációjának egyik leghatékosságosabbja (márciusban lesz harminc).

Ha úgy nagyjából *Fekete Vincé*től, *Prágai Tamás*tól kezdem számítani a fiatalokat, e kettő mellett most *Schein Gáboré*, *Térey Jánosé*, *Szálinger Balázsé* a legszebb teljesítmény „az ifjú huszonévesek” mezőnyében; és *Lackfi Jánosé*. Bármily alkalmi, sőt szinte véletlenszerű a jelenlét, a Kosztolányira rájátszó *Lavina-dal* igazán emlékezetes groteszk villamás: „Van kicsi kincsem, négy szösi fej. / Négy puli-haj, négy száj lefetyel, / Van mohos, alvó pincefalam, / Magam-faragású fakanalam, / Nagy lufivá fújt bőrfocim is, / Bor, s ha akarnám, volna Guinness...” Az igényes kötetet (a morogtató sajtóhibáit is...) *Borsos Miklós* borítórójai fedik.

Tavaly *Váradi Péter* kapta a Gérecz Attila-díjat (a *Kárpáti Kamil* és a *Stádium Alapítvány* erőfeszítéséből létrejött díj ettől az évtől már minisztériumi, biztosabb háttérű elismerés lesz). A *lilium paradigma* című köteté (*József Attila Kör – Kijárat Kiadó*) a *JAK Füzetek* 120. darabja. A paradigma – mint szó, közelítés és alakítás – vissza-visszatérő, a materiára kívülről rávitt, mégis működő képzet (magyar-filozófia-esztétika szakos bölcsész a szerző). A szövegen végigszellő paradigma valójában az így nem jelölt (anti-) Hamlet-paradigma; a tragédiára, Arany Jánosra akad is utalás. Ihlető költőnek érződik *García Lorca* és *József Attila*.

A hűvösen [A] és [B] egységre osztott kötet ciklusai dialogizáló viszonyban állnak egymással, leginkább az „előtörténet” – lehetséges „főtörténet” az epikumtól sem mentes tartalmait feleltetve meg (az intellektuális és formai párbeszédesség a ciklusokon belül is működik). A könyv finom és biztos textuskezelését, érettségét, tudatállapotát egy centrális mű, az *Apámmal egy fényképen* záró szakasza a kissé balladás építés végén ekként jeleníti meg: „Van egy fotóm, még kinn a kertben készült. / Mivel nem láttam akkor, kiegészült. / Könnyű, tudom, mi volt az ott a kertben, / csak ne kelljen a kertbe visszamennem. / Mintha a szem egy villán fennakadna, / Van egy fotóm, és senki nincsen rajta.” A „vissza ne!” a *Ne menj Wittenbergába!* és más költemények kicsengése is.

A legtalányosabb kompozíció a Chorust is bekapcsoló *Hid-avatás*, de a bölcsélet és a grammatika zéró-morfémái az igencsak beszédesnek látszó (az ő hangzó ironizáló voltával élő) *Pétör*, az *emberen túli* felező tizenkettesiben is munkálnak, megtevéve a mesésen felnövesztett én névjátékával. Tehetségés, sokhúru költő jelentkezett. Rászolgált a díjra.

Az élet egy nagy... Hát igen; még újévkor is. A hiányos állítás *Képes Gábor* kötetecímében így folytatódik: *Az élet egy nagy öröklakás*.

A huszonkét éves költőnek ez már a második könyve (ezúttal a *Fialat Írók Szövetsége* szavazott bizalmat: *FISZ Könyvek* 10.).

„Biztatásáért és tanácsaiért köszönettel tartozom Szepes Erikának” – bocsátja előre K. G. Nos, a verstan minőségérzékéről és szigoráról ismert tudósát nem árt még párszor felkeresnie Képesnek – vagy magát elszánnia, hogy a „tűzbe felét!” régi jó tanácsát érvényesítse. Nem annyira anyagának felét, mint inkább egyes verseinek felét, részleteit kellene száműznie. Sokszor próza-közeli versbeszédet dünyög, a tengelyesen (középre) zárt sorok néha a szövegképpel, néha a nagy semmivel indokolt keretében (egyszer-egyszer pedig teljesen esetlegesen rángatva lapszélről lapszélre a sorokat). Ötleteinek többsége erőltetett, színtelen, mestereivel ritkán kerül egy hullámhosszra (kérdés az is, jól választotta-e őket), a Réka-érzetlet mint tárgyat futni hagyja, politizálgatása – akár a Gerő Ernő- és egyéb szerepjátékokkal, akár az Ada(!) szelettel – sekélyes, a kisformákkal sincs sok szerencséje.

Bizakodásra egyfelől az ad okot, ahogyan Képes Gábor időnként egy-egy picinyke origóból makacsul kigyöttri a verset: „Lassan örölnék / a malmok. / Ideglisztből elmekenyér készül, / elemenyérből versmorzsa, / versmorzsból kötetmoslék...” (*Zárógondolat*). Másfelől a *Zárlat* vagy a *Nem felejtünk* költő tollából való, nem enged a talmiságnak, erőteljes és őszinte lendületből, szellemesen írja végig magát. De ezzel a gyűjteménnyel jobb lett volna várni, amíg ülepednek a szavak, rostálódna a sorok, s a (*Bengi László* szerkesztő által is említett) „látszólagos különművéség” zsákjába csak az kerül, ami különművéség ugyan, s ugyanakkor összeillő is.

Az évkezdethez talán több lelkesültség kellene, azonban a *Kortárs Kiadó Új Látószög* sorozatának 13. és 14. köteté sem villanyozott fel. *Zalán Tibor* szerkesztő – a prózai folyam gazdája *Domokos Mátyás* – olyan költőket léptet fel *Hajnal V. Csaba* elegáns-egyszerű küllemű és tipográfiájú könyvtérétől megtámogatva, akikről legfőbb érdemként elmondható: szükséztől, a leginkább megérezkített bölcséleti tartalmakat, kisebb-nagyobb létszámú mázásokat akarnak az érdesen megmunkált versre bízni. Az 1962-ben született szolnoki tanár és újságíró, *Jenei Gyula* már nem is olyan fiatal, érthető tehát, hogy a *Grafitnap* egyik ver-

sének (*hint*a) ez a felütése: „üres, kiszámítható, akár / a férfikor”. Az 1976-os születésű *Mohl Hajnal* eléggé rokon sejtelmeket fogalmaz meg *Az árvaság létrái* lapjain, formavilága is – nyilván véletlenszerűen – rokonuló, bár ő mindenestül idegenkedik a rímtől. A legígéretesebbet a *Huszonhárom* című ciklus szavakkal számozott, pilinszkys-szalkás fragmentumaiban nyújtja, haituk, enigmát, medáliát, modern epigrammát sorakoztatva, eredetiséget a személytelenséggel teremtve: „És szállnak már a barackféhér kelyhek. / Nem kell felnéznie ahhoz, hogy tudja, / a negyven gyümölcsfa lassan odavész” (*Tíz*).

Hirtelen hívószó lesz a *barack*. Jeneinél ez áll: „katlanba szorult hőség: / szappan fő, / lekvár. / baracklekvár sok cukorral. / és pálinka is. / a rézüstöt este / az égbe dobod. / Jó lesz teliholdnak” (*Így múlik el*). Materális emlékek ködszítalása, profán Isten, magány és féljövő („már megszoktam magam e tajgai tájban”): kulcsszó talán a verscímme is tett *lebegni* lehetne.

Épp e szemle íródásakor jut kezembe a Makkai Ádám szerkesztette reprezentatív antológia, *A csodaszarvas nyomában* (*Tinta Könyvkiadó*), mely nem kevesebbet ígér, mint hogy „A legszebb ezer vers költészetünk nyolc évszázadából”. A nagy vállalkozásról nyilván esik még szó e lapban, fiatal költőt azonban keresve se találhatunk benne. Valahol nyilván meg kellett húzni a határt, de aki úgy 1950 után született, nem írt e nagy körbe beleérthető szép (*legszebb*) verset...? (s akkor a nagyobb *de*: megállhat egy ilyen gyűjtemény Orbán Ottó, Tandori Dezső, Petri György nélkül...?)

Barack... Az első kötetére Gérecz Attila-díjat elnyerő *Szentmártoni János* 2001-es kötetét (*Itt, a papíron – Széphalom Könyvműhely*) emelem le a polcra. Jó lélegzetű, arányosan épített, sokszínű gyűjtemény. A *Barackfa* egy részlete legyen amolyan újévi „záró mottó”: „Cseresznyefa állt itt régen, / kilátóm volt, erős váram / – fűrészfűrésze karjaiba hullott, alig bírta el a vállam. // Hatvan éve jöttem ide, / nagyszülőké volt még testem, / idők dőltek, évre évek, / házat húztam, fát ültettem, // népesültem, szétszóródtam, / belaktam így házam szépen, / öregedtem, megszülettem, / e kis helyen sokan éltem.”

Libri sikerlista

2002. november 29. – december 12.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások számítógépes összesítése alapján

SZÉPIRODALOM	ISMERETTERJESZTŐ	GYERMEK, IFJÚSÁGI
1. Kertész Imre: <i>Sorstalanság</i> Magvető Könyvkiadó	1. Stahl Judit: <i>Enni jó!</i> Park Könyvkiadó	1. Miler, Zdenek: <i>A vakond nadrágja</i> Móra Könyvkiadó
2. Szabó Magda: <i>Für Elise</i> Európa Könyvkiadó	2. Oliver, Jamie: <i>...és egyszerűen csak főzz!</i> Park Könyvkiadó	2. Brunhoff, Jean De: <i>Babar és a Télapó</i> Móra Könyvkiadó
3. Rác Zsuzsa: <i>Állítsátok meg Terézanyut!</i> Bestline Kiadó	3. Tvrtko, Vujity: <i>Utolsó pokoli történetek</i> Alexandra Kiadó	3. Nöstlinger, Christine: <i>Suzi és Paul titkos naplója</i> Animus Kiadó
4. Fielding, Helen: <i>Nagy szerelmem története</i> Európa Könyvkiadó	4. Kandász Andrea: <i>Elmesélem Brother – Big Brother</i> Alexandra Kiadó	4. L'engle, Madeleine: <i>Időcsavar</i> Animus Kiadó
5. Janikovszky Éva: <i>Ráadás</i> Móra Ferenc Könyvkiadó	5. Lugosi Lugo László – Klósz György: <i>Budapest 1900–2000</i> Vince Kiadó	5. Janikovszky Éva: <i>Már óvodás vagyok</i> Móra Ferenc Könyvkiadó
6. Márai Sándor: <i>Füveskönyv</i> Helikon Kiadó	6. Havas Henrik: <i>Kurvaélet</i> Alexandra Kiadó	6. Marék Veronika: <i>Boribon születésnapja</i> Pagony Könyvek
7. Kárpáti Andor: <i>Kurvajó</i> Dee-Sign Kiadó	7. Hawking, Stephen: <i>A világegyetem dióhéjban</i> Akkord Könyvkiadó	7. Miler, Zdenek – Doskokilová, Hana: <i>A vakond és a nyuszimama</i> Móra Könyvkiadó
8. Zoltán Diána: <i>Terézapu beajúlna</i> Pallas-Antikvárium Kiadó	8. Szilágyi János: <i>Privát</i> Budapest-Print Kft.	8. Darvasi László: <i>Trapiti avagy a nagy tökfőzelék-háború</i> Magvető Könyvkiadó
9. Kertész Imre: <i>Kaddis a meg nem született gyermekért</i> Magvető Könyvkiadó	9. Kriesi, Rolf – Osterwalder, Peter: <i>Borok világa</i> Kossuth Könyvkiadó	9. Móricz Zsigmond: <i>Iciri-piciri</i> Program Junior Kiadó
10. Vámos Miklós: <i>Őt kis regény</i> AB Ovo Kiadó	10. Dr. Oetker: <i>Kenyérsütés a ciabattától a rozskenyérig</i> Grafo Könyvkiadó	10. Janikovszky Éva: <i>Aranyeső</i> Móra Könyvkiadó Gyermek, ifjúsági

A FÓKUSZ KÖNYVÁRHÁZ SIKERLISTÁJA 2002. NOVEMBER 25. - DECEMBER 8.

Szépirodalom:

1. Kertész Imre: *Sorstalanság* Magvető Kiadó
2. Szabó Magda: *Für Elise* Európa Kiadó
3. Kertész Imre: *Valaki más* Magvető Kiadó
4. Rác Zsuzsa: *Állítsátok meg Terézanyut!* Bestline Kiadó
5. Keesling, Barbara: *Jó kislányok, rossz kislányok* Bestline Kiadó
6. Kertész Imre: *A száműzött nyelv* Magvető Kiadó
7. Lőrincz L. László: *A kicsik nyomában I.–II.* Gesta Kiadó
8. Janikovszky Éva: *Ráadás* Móra Kiadó
9. Kertész Imre: *Kaddis a meg nem született gyermekért* Magvető Kiadó
10. Márai Sándor: *A gyertyák csonkig égnek* Helikon Kiadó

Ismeretterjesztő:

1. Kiszely Gábor–Székely Ádám: *Szigorúan titkos – A Medgyessy-bizottság* Kairosz Kiadó
2. Vujity Tvrtko: *Utolsó pokoli történetek* Alexandra Kiadó
3. Martha Taylor: *Alagút az agyban* Radnai Kiadó
4. Balogh Béla: *A végső valóság* Bionergetic Kiadó
5. Oliver, Jamie: *... és egyszerűen csak főzz!* Park Kiadó
6. Raffai Mária: *Egységesített megoldások a fejlesztésben* Novadat Kiadó
7. Illig, Heribert: *Kitalált középkor* All Print Kiadó
8. Kern András: *Elfogtunk egy levelet* Glória Kiadó
9. Dr. Czeizel Endre: *Tudósok–gének–dilemmák* A magyar származású Nobel-díjasok családfaelemzése Galenus Kiadó
10. Szerk.: *Mizsér Attila–Szabados László–Taracsák Gábor: Meteor csillagászati évkönyv* Magyar Csillagászati Egyesület

Ifjúsági és gyermek:

1. Ablak–Zsiráf képes gyermeklexikon Móra Könyvkiadó
2. Móra Ferenc: *Kincskereső kisködmön* Holnap Kiadó
3. Rottring, K. B.: *Heri Kókler és az epekőve* Excalibur Könyvkiadó
4. G. Szabó Judit: *A macskát visszafelé simogatják* Móra Könyvkiadó
5. Horowitz, Anthony: *A sólyom gyémántja* Animus Kiadó
6. Sachar, Louis: *David nem hagyja magát* Animus Kiadó
7. Scary, Richard: *Tesz-Vesz Város karácsonya* Lilliput Könyvkiadó
8. Darvasi László: *Trapiti* Magvető Könyvkiadó
9. Fekete István: *Vuk* Móra Könyvkiadó
10. Rowling, J.K.: *Harry Potter és a bölcsek köve* Animus Kiadó

PARNASSZUS ANTIKVÁRIUM

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Tel./fax: 311-6049

vásárol régi könyveket, könyvtárakat, műfaji, tartalmi, időbeli kötöttségtől mentesen, ám válogatva.

„Mindenfélét, de nem mindent”

Előzetes telefonos egyeztetés alapján
díjtalan kiszállítás, szállítás.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyvárúházbán

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)

Telefon: 331-0126, 331-0127

Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes választékával várjuk kedves vásárlóinkat.

Minden könyvet egy helyről!

Hol vagy művelt nagyközönség?

Jelentkezésed a

www.tygotex.hu/h_typoklub.html

URL címen várjuk.

TYPOTEX

1024 Budapest, Retek u. 33-35.
Tel./fax: 316-3759, www.tygotex.hu

A Cseh Írószövetség Morvaországi és Sziléziai Tagozata Európai Tárca – Visegrádi Tárca 2002 címmel pályázatot hirdetett a visegrádi országok (Magyarország, Lengyelország, Szlovákia, Csehország) írói számára. A zsűri 2002. november 18-án Brnmben tartotta ülését, melyen hazánkat Tóth Éva és Turczi István képviselte. A mintegy 30 pályamű közül a nagydíjat egyhangúlag munkatársunknak, Borbély Lászlónak ítélte Az antikvárius című írásáért. A díj ünnepélyes átadására Brnmben került sor 2002. december 14-én.

A nagydíjas és a további négy pályaművet egy ötnyelvű kiadványban jelenteti meg a pályázatot gondozó írószövetség.

Szívvel örülünk munkatársunk sikerének, gratulálunk.

Vujity Tvrtko pokoli történetei

– Na, mi rosszat hallott még rólam –, vág közbe Vujity Tvrtko. Mert mondanak róla ezt-azt, de őt nem érdekli. Teszi a dolgát, sokan szeretik, biztos van, aki nem, az utóbbi a kevesebb. A pokoli történetek írója magabiztos, lényegre törő interjúalany, mondhatni, tudja a dolgát.

– Azt írja a könyve végén, hogy a kisfia születésekor egy Benjamin fikuszt ültetett a kertbe...

– Nagy butaságot követtem el, ugyanis nem tudtam, hogy ez szobanövény, és nagyon kényes. De most egy hatalmas cserépbe ültettük, és beköltöztettük a lakásba. Pillanatnyilag nagyobb, mint a négy hónapos kisfiam.

– Rendhagyó előszavában azt írja, hogy elkobozták a mobilját, a fényképezőgépét és a számítógépét is. Hogy történt? Mert a könyvben erre nem tér vissza.

– Sok mindent erről most sem mondanék. Ezeknek „köszönhető”, hogy negyedik hónapja Oroszlányban, a legiparibb városban lakom egy panel negyedik emeletén.

– Bujkál?

– Titkolom, hol lakom. Először Etiópiában elkobozták a telefonomat, majd legutoljára Észak-Koreában fosztottak meg a dolgaimtól. A Baptista Szeretetszolgálat kamerája őrizte meg az egy hét „emlékét”, a többi meg a fejemben volt. Mivel mindig naplót írok, viszonylag könnyen rekonstruáltam a látottakat. Nagyon erős hatással voltak rám az ott tapasztaltak, nem lehetett elfelejtteni.

– Miért gondolta, hogy fontos a képi riport mellett könyvben is kiadni pokoli történeteit?

– A film sokat megmutat, de a háttérrel inkább írva mondom el, tudatom azzal,

aki kíváncsi rá. De értem a kételyt, amikor ezt kitaláltam, három könyvkiadó utasított vissza, hogy ez senkit nem fog érdekelni. Elsőnek magánkiadásban jelentettem meg, majd a pécsi Alexandránál. Ma már túl vagyok a 250 ezredik példányon.

– Jó kis kudarctörténet!

– A három közül az egyik bocsánatot kért.

– És veri a fejét a falba... Van, amit se a filmben, se a könyvben nem mondhatott el?

– Azt most sem fogom. Legyen annyi elég, hogy amikor Észak-Koreából hazajöttem, hónapokon keresztül kerestek, üldöztek a dél-koreaiak, hogy adjam nekik a filmet. A szeretetszolgálat vezetőjének lakásánál – akivel kint voltam – a gyülekezet tagjai éjszakai őrseget álltak.

– Nem tartott attól, hogy bajba keveri azokat, akik nyilatkoznak? Névvél, arccal szerepel egy orvos az Ukrajnában készített anyagában. Azt olvasva, nem sok jövője lehet neki ott.

– Már el is jött. Balogh doktornak kifejezetten ez volt a kérése, hogy mutassunk csak mindent be. Soha senkinek nem kockáztatnám a biztonságát a filmem/könyvem kedvéért. Az emberélet sokkal többet ér nekem, mint az általuk szerzett dicsőség.

– Írja is, hogy fontos a bizonyításvágy riporteri munkásságában.

– Óhatatlanul az én szememmel lesznek láthatók a történetek, azonban soha nem kommentálok a látottakat, nem mondok véleményt, az nem az én dolgom. Az más kérdés, hogy a „színfalak mögött” mennyire hatnak meg, mennyire ráznak meg a látottak, az átélt dolgok. Hőseim hétköznapi hősök, nem olyanok, akik show-műsorról show-műsorra járva szerzik a népszerűséget.

– Nem mond ennek ellent, hogy némelyiküket mégis csak ilyen sztárműsorban látjuk viszont?

– Azt is mondhatnám, örülök ennek, nem bánom. Büszke vagyok rájuk, végül is az én „felfedezetteim”.

– Sokan kétségbe vonják, hogy mindenütt ott volt, ahonnan riportot küldött.

– Konkrétan mire gondol, Csernobilra?

– Akkor ön is hallotta...

– Ott vannak a filmek, azok bizonyítanak mindent. De tanúi és részesei a munkámnak az állandó operatőreim is – Talán Csaba és Nógrádi Gergely. Nélkülük nem lennének pokoli történetek.

– Nem zavarja az intrika, az irigy megjegyzések sora?

– Nincs mit kezdeni vele, mondják, én meg megyek tovább. Aki élém áll, azzal szemben bátran megvédem magam, de nem tudok mit kezdeni a névtelen, mondjuk az internetről támadókkal. És eddig senki nem állt élém.

– És a tanítás?

– Az Amerikai Egyesült Államokba meghívtak előadónak, a nem megszokott helyszíneken készített riportok témakörében.

– És miért van a címben az utolsó jelző, miért Utolsó pokoli történetek?

– Mert nem lesz több.

– Igen, ez nagyon frappáns, már hallottam, de miért nem lesz több?

– Egyelőre titok, hogy mi lesz. Annyi biztos, hogy most mennyei történetekről forogtok. Különben gyesen vagyok, élvezem, hogy egész nap csörgőzök a fiammal. Tervezzük, hogy lesz testvére is.

– Egy félreértést szeretném, ha tisztáznánk, Pulitzer-díjas, vagy Pulitzer Emlékdíjas. Ugyanis a könyv borítóján ez van, belül meg más.

– A magyarországi legrangosabb díjat kaptam meg, a Pulitzer Emlékdíjat. Biztos azért, mert azt hitték, hogy bátor vagyok...

– Annak kellett lennie, hiszen tizenkilenc évesen a háborúból tudósított.

– Ott rekedtem. Higgye el, nagyon féltem, tele lett a nadrágom. Nem vagyok bátor, miattam már állítottak le hullámvastat. A háborúból is ezerrel menekültem volna, de körbezártak. S a tudósításaim is szörnyűek voltak. Tárgyi tudásom híján az orvlövész helyett azt mondtam, hogy távcsöves puskákkal leselkedő emberek, diszkrét bája volt a megjelenésemnek akkor, de nem voltam hős. Hős az a kisfiú, aki első kedvezményezettje a könyveim honoráriumából létrehozott alapítványnak, amelyet a feleségemmel együtt alapítottunk. Aranyosi Gergő alig lát, ennek ellenére tizenegy éves korára – túl három műtéten és egy előtt – megtanult három nyelvet. Nagy szó, egy könyv kiolvasása nyolchavi munkájába került. Orvosi tiltás ellenére megtanult kerékpározni. Ő az igazi hős. És még anynyit, mindenki, aki megveszi a könyvem, megosztja velem ezt a tiszteletet, mert hozzájárul, hogy Aranyosi Gergőnek, és a későbbiekben a hozzá hasonlóknak könnyebb legyen az életük.

Bagota Edit

Kukkantson könyveinkbe!
www.kukkanto.hu
A K.u.K. Kiadó honlapja

Elektronikus Információs Szolgáltatás

■ Ünneplés külsőségek között látta el kézjeggyével Bucsi Szabó Zsolt, az Akadémiai Kiadó igazgatója, Kroó Norbert, az MTA főtájtára és Majtai Sándor Gábor, az OM informatikai miniszteri biztosa a szerződést, amellyel az Akadémiai Kiadó is csatlakozott az OM által üzemeltetett Elektronikus Információs Szolgáltatáshoz. Az EISZ célja, hogy a felsőoktatás és a tudományos kutatás számára nélkülözhetetlen elektronikus információforrásokat központilag vásárolja meg és tegye hozzáférhetővé a rendszerhez csatlakozó intézmények (egyetemek, főiskolák, kutatóintézetek és azok könyvtárai) számára.

Az Akadémiai Kiadó az EISZ program sikerességéhez az alábbi on-line hozzáférésekkel járul hozzá:

- Az Akadémiai Kiadónál megjelenő, magyar kiadású tudományos folyóiratok.
- Az Akadémiai Kiadó szótárai.

- Tesztre készen (angol és német verzió).
- Környezet- és természetvédelmi lexikon.
- Új magyar irodalmi lexikon.

Az Elektronikus Információs Szolgáltatás a hazai és külföldi tudományos adatbázisokhoz és információforrásokhoz nyújt egységes, központi hozzáférést a felhasználóknak, úgy hogy a használat díját az Oktatási Minisztérium központilag fedezi. Emiatt a használat csak a jogosultak számára lehetséges, azonban ez sem csekély mértékű: az OM szerződése háromszázezer lehetséges felhasználóval számolnak, noha jelenleg ennél nagyságrendekkel kisebb a rendszert igénybe vevők száma. A jövő tudományos információkövetése egyre inkább az on-line rendszereken keresztül zajlik, így hát elmondhatjuk, az EISZ megelőlegezi a tudomány jövőjét.

Kiskapu Kiadó

1081 Budapest, Népszínház u. 29.
Telefon: 477-0443, Fax:303-1619, www.kiskapu.hu

Linux felhasználói ismeretek II.

Pere László

A Linux felhasználói ismeretek második kötete az adatkezelésről, a bc használatáról, az awk-ról, a PostgreSQL-ről és a MySQL-ről szól. Természetesen minden számítógéppel végzett munka adatkezelés, de az itt bemutatott programok kimondottan a nagy tömegű adatok kezelését támogatják. Olvashatunk a könyvben egy tetszőleges pontosságú számológépről (bc), amely saját programozási nyelvnek segítségével összetett feladatok elvégzésére, számjellegű adatok kezelésére alkalmas. A szintén tárgyalt awk programmal – mely igen praktikus, könnyen használható eszköz – szöveges és számjellegű adatok, illetve állományok kezelhetők. A könyv harmadik részében egy ingyenes adatbáziskezelő rendszert mutatunk be, a PostgreSQL-t. Ez a programrendszer igen nagy mennyiségű adat tárolását, rendszerezését teszi lehetővé, így alkalmas lehet kis- és középvállalati információs rendszer kialakítására.

2660 Ft, 256 oldal,
felhasználói szint: kezdő

QuarkXPress 5

I. és II. kötet

David Blatner

Hosszú ideje nem jelent meg erről a kiadványszerkesztő programról átfogó és jól használható magyar nyelvű könyv. A program új, 5-ös változata rengeteg újítást is tartalmaz, ezért a napi munkához is mindenképpen szükséges egy új, bővített és logikusan felépített kézikönyv. David Blatner korábbi könyvét a nemzetközi szakma nemes egyszerűséggel „A Quark könyv”-ként emlegette, használhatóságának elismeréseként. Az új könyv mintegy ezer oldalba sűrítve egyszerre tankönyv, ötletgyűjtemény és referencia. Az alapok bemutatása után külön foglalkozik a bonyolultabb eszközökkel, kitér a program webes és a PDF formátummal kapcsolatos felhasználási lehetőségeire, a Bézier-rajzeszközökre, valamint külön részben foglalkozik az új táblázatkezelő eszközökkel.

14 000 Ft, 2 kötet, 1050 oldal
témakör: kiadványszerkesztés
felhasználói szint: kezdő–prof

A legnagyobb választék
A LÍRA ÉS LANT RT. BOLTJAIBAN
Internet: www.lira.hu, E-mail: lira@lira.hu

FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZAK
1072 Budapest, Rákóczi út 14.
Telefon: 268-1103, fax: 267-9789
4026 Debrecen, Hunyadi u. 8-10.
Telefon: 52/ 322-237, fax: 52/416-091
3530 Miskolc, Széchenyi u. 7.
Telefon/fax: 46/348-496
7621 Pécs, Jókai u. 25.
Telefon: 72/312-835, fax: 72/314-988
6720 Szeged, Tisza L. krt. 34.
Telefon/fax: 62/420-624

SAKKKÖNYVÁRUHÁZAK

Infotéka Könyvesbolt
1088 Budapest, Rákóczi út 27/b
Telefon: 338-2739, fax: 484-0842
Iskolacentrum
1051 Budapest, Október 6. u. 9.
Telefon: 332-5595, fax: 311-1876
Mediprint Orvosi Könyvesbolt
1053 Budapest, Múzeum krt. 17.
Telefon: 317-4948, fax: 484-0023
Műszaki Könyvruház
1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 9.
Telefon: 342-0353, fax: 342-1317
Technika Könyvesbolt
1114 Budapest, Bartók Béla út 15.
Telefon/fax: 466-7008

KÖNYVESBOLTOK

Apáczai Könyvesbolt
1085 Budapest, József krt. 63.
Telefon: 328-0754, fax: 328-0755
Korona Könyvesbolt
1111 Budapest, Bartók B. út 50.
Telefon/fax: 466-5169, 386-0201
Univerzál Aruház
Kódex Könyvesbolt
5600 Békéscsaba, Andrassy u. 3-5.
Telefon/fax: 66-450-550/221 mellék
Littera Könyvesbolt
5600 Békéscsaba, Andrassy u. 6.
Telefon/fax: 66-445-433
Corvina Könyvesbolt
4026 Debrecen, Kálvin tér 2/c
Telefon/fax: 52-419-428
3300 Eger, Bajcsy-Zs. u. 2.
Telefon: 36-517-758, fax: 36-517-757
Fodor András Könyvesbolt
8640 Fonyód, Béke u. 3.
Telefon: 85-560-320, fax: 85-560-321
9021 Győr, Arany János u. 3.
Telefon/fax: 96-319-760
Műzsák Könyvesbolt
6800 Hódmezővásárhely, Szegfű u. 8.

Telefon: 62-239-336
Arany Babel Könyvesbolt
6000 Kecskemét, Arany J. u. 10.
Telefon/fax: 76-417-517, 76-505-233
Kódex Könyvesbolt
7300 Komló, Városház tér 7.
Telefon/fax: 72-482-859
KO Könyvesbolt
9730 Kőszeg, Városház u. 1.
Telefon/fax: 94-364-047
Szinyvark Bevásárlóközpont
3530 Miskolc, Bajcsy-Zs. u. 2-4.
Telefon/fax: 46-509-513, 46-509-514
Tanáruda Könyvcentrum
4400 Nyíregyháza, Bercsényi u. 1.
Telefon: 42-506-253, fax: 42-506-254
5900 Orosháza, György Vilmos tér 1.
Telefon: 68-473-315, fax: 68-418-112
2300 Ráckeve, Kossuth L. u. 12.
Telefon/fax: 24-424-855
5540 Szarvas, Kossuth u. 21/2.
Telefon: 66-214-937
Garay Könyvesbolt
7100 Szekszárd, Góray tér 14.
Telefon/fax: 74-413-469
2000 Szentendre, Fő tér 5.
Telefon/fax: 26-311-245
Babilon Könyvesház
6600 Szentcsaba, Kossuth u. 11.
Telefon/fax: 63-318-673
2310 Szigetszentmiklós, Kossuth L. u. 10.
Telefon: 24-517-670, fax: 24-517-671
KO Könyvesbolt
9700 Szombathely, Foghíj 3.
Telefon: 94-505-855, fax: 94-505-854
Corvina Könyvház
2800 Tatabánya, Kodály tér 9.
Telefon/fax: 34-321-688
Deák Könyvesbolt
2600 Vác, Széchenyi u. 31.
Telefon/fax: 27-306-543
KO Könyvesbolt
9800 Vasvár, Március 15. tér 3.
Telefon/fax: 94-370-178

RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSA

Kodály Zoltán Zeneműbolt,
Antikvárium és Hangszerbolt
1053 Budapest, Múzeum krt. 21.
Telefon: 317-3347, fax: 317-4932
Rózsavölgyi és Társa Zeneműbolt
1052 Budapest, Szervita tér 5.
Telefon: 318-3312, fax: 318-3500

FokuszOnline könyvruház – WWW.FO.HU

ELSŐ EVFOLYAM

Magyar Könyvgyűjtő

KÖNYVGYŰJTŐK

BART ISTVÁN
DONÁTH LÁSZLÓ
GOSZTOLY ÁRPÁD
HORVÁTH ÁDÁM
JANCSÓ MIKLÓS
OSZTÓTSY LEVÉNY
PÖNYER DEZSŐ
RÉDAY MIHÁLY
SZEKÉNYI JÁNOS
SZÉNYEI MIKLÓS

HÁRENT SQA FATAREBELLI

BODOR PÉTER
INDAI ZSÓFIA
KERTÉSZ ÁRPÁD
LÁCSI FERENC
NYERES ANDRÁS
SÁRI LÁSZLÓ
SOSKUTH ANDRÁS
ZALÁN TIBOR
SZÉNYEI MIKLÓS GYÖRGY
SZEKÉNYI ZSÓFIA

**Megvásárolható
a Libri Kft. és
a Lira és Lant Rt.
könyvesboltjaiban.**

Ára: 5900 Ft

ANTIKVÁRIUMOK: BLASZK JUDIT, BORBÁ LAJOS, FEDER ALÁJOS, GRIGUS ISTVÁN,
OPREA FERENC, SIKLOS LAJOS, TÖLGYESSY ISTVÁN, WALLGOSCHER MIKLÓS, ZÖLD FERENC

GYŰJTÉS: • EX LIBRIS • ANTIKVIÁRIA • BIBLIOPHILA
• PRAXIS • ANTIKVIÁRIAS • HÁRENT SQA FATAREBELLI • ARDIZOZOK

Bányászoktól a bűnözőkig – az esetek szociográfusa

Beszélgetés Rott Józseffel

■ – Legutóbb megjelent műve, a Szikár ember lelke hátoldalán Tüskés Tibor így jellemzi: „Rott József egyéni látásmódú, szociografikus érdeklődésű, saját útját járó író. A világirodalomban talán a nagy amerikai elbeszélőkkel, Hemingway-vel, Faulknerrel rokonítható.” Egyetért ezzel a megállapítással? Kik azok a művészek, akik a felsoroltakon kívül meghatározó élményt jelentettek az íróvá érés során?

– Érdekes, Hemingway-től viszonylag keveset olvastam. Néhány novellája, valamint a Fiesta és Az öreg halász... jut hirtelen eszembe. Faulknerrel jóval bensőségebb a viszonyom. Elemi erővel hatott rám. Azt hiszem, Faulkner szemlélete, habitusa áll legközelebb hozzám a világirodalomban. Az olvasás, befogadás terén, meglehet, maradi vagyok. Gogol, Dosztojevszkij, szóval a XIX. századi oroszok, valamint a XX. századi amerikai írók gyakoroltak rám elsősorban hatást. Az előbbieket a nonkomformizmusukkal, míg az utóbbiak a szabad létérzést árasztó műveikkel. Mind-mind gyógyírt jelentett a szellemet sorvasztó hetvenes-nyolcvanas esztendőkből... A nagy zsidó írók, Joseph Heller és Philip Roth az önvizsgálat elkerülhetetlenségére tanítottak meg, s arra, hogyan éljük túl tulajdon kétségeinket, gyarlóságunkat. Minden életkorban más és más írók hatnak ránk, más és más módon. A legjobbak persze végigkísérik az életünket.

– Hány évben kezdett írni? Családja mit szolt abhoz, hogy író kíván lenni?

– Huszonévesen. Gyermekkorom meghatározó nyersanyagot jelentett. Ha jól mű-

ködnék érzékszerveink és tiszta a tudatunk, milliárd és milliárd ingert, információt vételezhetünk a felcseperedésünk során, ám a rendező értelem csak megkésve, utóbb, fokozatosan zárkózik fel mellé, és az erkölcsiségünk tesz majd mindent a helyére. A család, természetesen, bolondnak tartott amiatt, hogy író akartam lenni. Mindennek dacára, mihelyst viszonylag nyugodtan íróasztalhoz ülhettem, pár hónap alatt eljutottam a bemutatkozó publikációig. Azokat a novellákat a Hitel folyóirat közölte 1989-ben. Bűnözőkről, esetekről és más városalakókról szóltam bennük: férfiakról és nőkről, gyerekekről és aggokról.

– Mióta próbál az írásból megélni?

– Az írásból megélni?... Megfordítom a kérdést. Az irodalom, a magyar szellem él meg belőlem, sokunkból, jó ideje.

– Bányászok között dolgozott, szocializálódott. Milyen emberi és írói tapasztalatokkal zárta azt a korszakot?

– Szerencsére, közel sem ilyen egyszerű az élet! Míg Komlóm éltem, folyton más-hová vágytam. Szenvedtem a város vérverítékes, hazug, mesterségesen teremtett „szocialista” kultúrájától. Egy-egy falusi nyaralás emlékéből hónapokig megéltam. Az ott elletettekből táplálkozott a lelkem. Már gyerekefjével elhatároztam, hogy falun, kisközösségben fogom leélni az életet. Ám előbb szükségszerűen fel kellett nőni. Deviáns lettem, keveset törődtem a társadalmi szabályokkal. Itt nem részletezem, bővebben írok róla a Hitelben megjelent Bányászgyász című szociográfiában.

Komló azután lett érdekes számomra, hogy huszonegy-néhány évesen, végleg becsaptam magam után az ajtót. Akkor is csak azért, mert ráébredtem: bármennyire akarja is az ember, képtelen a múltja nélkül élni. Át kellett gondolnom azokat az időket, értelmezni a múltat, mintegy megteremteni a vállalható identitásomat. Mindez egy hozzávetőleg nyolcszáz oldalas, száz esztendő felölelő ciklus megírásával (A pokol orma) sikerült. Eddig két kötet látott napvilágot belőle, A kánya-harasz balladája (1999), valamint a Szikár ember lelke (2001). Sikerült, mondtam az idén, de máris jelentkezik a kontroll-érzés. Közel sem biztos, mert lemaradt a katarzis.

– Egy korábbi interjúban úgy nyilatkozott, hogy jobban érdekli az emberi bukás pszichológiája, mint a fölemelkedése. Miért alakult így a szemléletmódja?

– Olyan világot élünk, melyben egyedül a sikeresség a külső mérce: szinte mindegy, milyen módon és áron éri el az egyén. Megértem ezt a mentalitást és viselkedésmódot, ismerem a kialakulás okát, de nem rokonszenvezem vele, mert ha bevallatlanul is, ám mások rovására érvényesül. A kifinomultabb érzések, a tartósabb értékek és erkölcsök szerint élők hátrányára. Ilyen felállás mellett, számomra még a bukás is fontosabb, mint az elvtelenség, érzéketlenség, a mindenáron való érvényesülés.

– A közelmúltban Vésztőre költözött, hogy külön szociográfiát készítsen a tájról. Mi keltette fel érdeklődését azon a vidéken?

– A családomat az úgynevezett szocializmus apai és anyai ágon is megfosztotta a szokásrendjétől, munkájától, de még a lakhelyétől is. Tradíciók híján nevelkedtem, ahogy már említettem. Ezt a hiányt igyekeztem mesterségesen, bár tudatosan pótolni: feleségem

családja évszázadok óta honos a Sárreuten. A szerzett tapasztalatokról részletesen beszámoltam a Sárreuti sorsban, nem szeretnék ismétlésbe bocsátkozni. Az ottaniak mostani lélekállapotát szintén fölvezoltam. Egyszerűen kötelességemnek éreztem, hogy beszámoljak azokról az áldatlan állapotokról. Máskülönbem nem hagyott volna nyugton a lelkiismeretem.

A szociográfia és a valóság-irodalom alig-alig elismert műfaj. Az író, ha darázsfészekbe nyúl, maga bánja. Nem védi pénz, nem védi szervezet, mint a megélhetési író vagy mondjuk, a vidékre (haza!) látogató politikust. Elsősorban azon kellene gondolkodnunk, mennyivel tágabb és részletesebb önismerettel bírunk, ha megváltoznánk a műfaj megítélésére, és mind többen vállalnánk a megszólalás tiszta, önzetlen formáját is.

Egyébként szinte mindenki értékeset, maradandót alkotott ezen a területen. Ezért is bűn, hogy alig hagyunk életképeket magunkról, az utódaink számára. Nemtörődömségből? Szégyenérzetből? Ki tudja?

– Tud egyszerre többfélén dolgozni?

– Rendszeresen így teszek. Bár azt is mondhatnám, hogy képes vagyok egyszerre több munkával egy helyben topogni, ha nincs benne elég szellemi-érzelmi indulati töltés.

– Min dolgozik jelenleg?

– Egy regényen, mely Penge-élen és pellengéren címmel készül két esztendeje. Néhány kisregényen, a Bányászgyász című szociográfia regénnyé bővítésén, de két novellaciklus lezárásához is egyre közelebb járok.

– Mit tart írónaként legfontosabb hivatásának?

– Az önbecsapás, önámítás elkerülését.

Borbély László

Kukkantson könyveinkbe!
www.kukkanto.hu
A K.u.K. Kiadó honlapja

Tarkovszkij és Wajda

■ Andrej Tarkovszkij, a zeniális orosz filmrendező 1970 és 1985 között vezetett naplójából azt a szinte emberfeletti küzdelmet követhetjük nyomon, amelyet filmjei elkészítése, s bemutatása érdekében a szakma komisszárjaival, s pártkorifeusokkal folytatott. Nemzetközi elismertségével szinte egyenes arányban nőttek ott-honi kellemetlenségei, napi csatározásokra kényszerült, egzisztenciális gondokkal küzdött, 18 év alatt összesen csak öt filmet rendezhetett. A megaláztatások, támadások nem törték meg. Sőt, legtöbb művészkollégájától eltérően minden lehetséges eszközzel – akár a legfőbb párt-, és állami vezetők segítségét kérve – harcolt művészi és emberi jogaiért. Mikor hosszabb ideig külföldön dolgozott, azt követelte, feleségén kívül a fiát is engedjék ki. Igazi skandalum kerekedett, ilyen merészségre addig egyetlen orosz művész sem vetemedett, hiszen a hozzátartozókat a rendszer túszként tartotta fogva. A végső lépés, a politikai menedékjog kérése, az emigrálás törvényszerűen következett az alkotó habitusából, a szovjet hatóságok vele való bánásmódjából. A sors kegyetlen fintora, hogy éppen azokban a napokban készült el olaszországi lakása, amikor megtudta, gyógyíthatatlan beteg. Ekkor végre – hat év után először – kiengették hozzá szeretteit. A Napló legmegrendítőbb része utolsó egy évének, állapota romlásának tárgyilagos krónikája.

Naplójában azonban nemcsak élete különböző történéseit rögzíti, nemcsak azokra reflektál, de sokat idéz – elsősorban az élet végső kérdéseivel, a művész feladatával, küldetésével foglalkozó – olvasmányélményeiből, s művészeti, filozófiai, morális problémákról is

papírra veti gondolatait. (Nézeteit átfogóbban a Naplóval egy időben, 16 éven át írt könyvében, A megörökített időben fejt ki.) Van a Naplónak egy olyan rétege, elsősorban a bizalmas feljegyzésekre, értékítéletekre gondolok, amelyek zavarba ejtenek minket, mert úgy érezzük, kiléssük titkait. Megjegyzéseiből kiderül, hihetetlenül szigorú volt másokhoz – igaz, magához is.

„A Naplót, bár szerzője magánhasználatra szánta, mégis helyes volt kiadni, mert Tarkovszkij mártíriuma sokat elárul a rendszer antihumanizmusáról, abszurditásáról, karkai légköréről, s abból, valójában mit ért a művész a Szovjetunióban.”

Ki is jelenti, elfogultan és türelmetlenül viszonyul az emberekhez. Jevtusenko szorint például döbbenetesen tehetségtelen, Szmoktunovszkij ostoba, mint a sötét éjszaka. Csuhray buta, öntelt, tehetségtelen. Kozincev Hamletje jelentéktelen rendezés, Buñuel Tristanája nagyon rossz film, Jancsó Magyar rapszódiaja és Allegró barbarója borzalmas, izléstelen, mesterkélt, fontoskodó, Ozu Ősze nagyon unalmas. Sajnálja Fellinit és Antonionit is, Kurt Vonnegut trehányan ír, Moravia nem érdemli meg az írói dicsőséget. Antoine Vitez szimpatikus, „de mégis csak francia.” A svédok szépek és buták.

A Naplót, bár szerzője magánhasználatra szánta, mégis helyes volt kiadni, mert Tarkovszkij mártíriuma sokat el-

árul a rendszer antihumanizmusáról, abszurditásáról, karkai légköréről, s abból, valójában mit ért a művész a Szovjetunióban.

Könyve nagyobb részében Andrzej Wajda is hasonló kérdésre keresi a választ: arra, mit ért, mit tehetett filmrendezőként, stúdióvezetőként a szocialista Lengyelországban. Bár nem ír és nem szerkeszt igazán jól, helyenként csapong és bőbeszédű, máskor meg túlságosan is szűkmarkúan bánik fontos részletekkel, s filmmel kapcsolatos gondolatai, okfejtései gyakran evidenciák, közhelyek –, az ő műve is fontos kor-, és filmtörté-

tudhatunk személyiségéről, művészé formálódásáról. Különösen gyerek- és ifjúkoráról, a képzőművészeti, majd filmes tanulmányairól számol be részletesen, érdekesen. A nagybetűs történelemmel nagyon fiatalon kapcsolatba került: 13 évesen, a háború kitörésekor egy csapásra felnőtté kellett válnia. Földalatti gimnáziumba járt, s közben raktáros, hordár, lakatos, műszaki rajzoló volt, s tagja lett a Honi Hadseregnek, amiért 1946-ban az államvédelmi hatóság letartóztatta. Katonatiszt édesapját pedig Katyinban meggyilkolták.

Sokat foglalkozik a lengyel filmiskola születésével, mesterei és néhány különösen szeretett színésze (Zbigniew Cybulski, Tadeusz Lomnicki) pályájával, s beszél színházi rendezéseiről is. Írásai közül azok a legérdekesebbek, amelyekben – a politikai, történelmi háttérrel is felrajzolva – felidézi a filmjei elkészítéséért vívott küzdelmet, a pártállam eróziójának folyamatát. Minderről többet és mélyebben is szívesebben olvastunk volna.

Bár saját bevallása szerint világlátásban óvatos ember volt, került a politikusokat, s 1980-ig nem írt alá semmilyen értelmiségi petíciót, 45 éves pályafutása alatt több tucat terve közül – nagyobb részben politikai okok miatt – csak nagyon keveset tudott megvalósítani, s a hatalommal is többször adódtak konfliktusai. (A Márványember megvalósítására például 14 évet kellett várnia, s aztán a filmet a miniszterelnök beakarta tiltatni.)

„Velem nem történt egész életemben semmi érdekes” – jegyzi meg valahol a könyvében – s aztán végül éppen ennek az ellenkezőjét bizonyítja be.

*A film és más hívságok
Fordította: Éles Márta
Osiris Kiadó, Budapest, 2002,
337 oldal, 2180 Ft
Andrej Tarkovszkij: Napló
Fordította: Vári Erzsébet
Osiris Kiadó, Budapest, 2002,
611 oldal, 2980 Ft*

Gervai András

Új Babalexikon

*A magyar kiadás lektora:
Dr. Veres Gábor
Corvina Kiadó, 2002,
kötve 4200 forint*

■ Ismerek német fiatalot, aki nek önmagukban nem eléggé bízó szülei percenként kapták elő A csecsemőgondozás és a kisgyermeknevelés ábécéje alcímű munkát, hogy bébiből fiúcskává növekvő sarjukat tökéletesen ellássák. Bár az eredmény aligha csak ezen múlt, a könyv bevált, Wolfgang amolyan „jó tanuló – jó sportoló” lett. Egyébként gondozásának kulcsa még nem egészen ez a most magyarul – némiképp adaptálva – is kiadott lexikon volt, hanem a vállalkozás számos edíciót megért (a hajdan például még az AIDS s egyéb címszavakat nem tartalmazó...) elődje. A jelen mű 2001-ben jelent meg a német könyvpiacra, három tudós férfi érde-

méből (magyar nyelvre négy hölgy fordította).

A mintegy 650 címszó igen jól eligazít a tennivalók garmadáiban. Sokszor kissé katonás a fogalmazásmód, de ez inkább a középút keresése, a „sese” alapállás eredménye (se túl meleg, se túl hideg, hanem a csecsemőnek éppen jó stb. Az „éppen jó” mozzanatánál kell belépnie „társszerzőként” a szöveget értelmező szülőnek. Mind a népi alapú, illetve a megfigyelések tapasztalatait felhalmozó nevelés és gyógyítás, mind a tudományos gondozás és orvoslás világos, okos szóval jelen van a lapokon. (A szerzők német, kínai, francia, Fülöp-szigeteki közmondásokat iktatnak a szövegbe, bölcs, ám kissé mosolyogtató jeleként annak, hogy a foganás, szülés, születés, cseperedés: globális és örök jelenség.) Az ábrák olyan derűs, parányit egyszerűsített vonalas rajzok, amelyek alapján még a kétbalkezes édesanya is rájön, mi a különbség a cumisüveg és a pe-

lenka között (a modern mama viszont, ismerve cumiellenesebb szakkönyveket, esetleg vitába száll a cumi címszócsaláddal, és pelenka-ügyekben is hozzászólhat a többször használatos kontra eldobható kérdéshez, különös tekintettel a környezetszennyezésre).

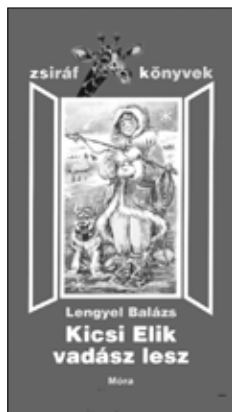
A kötet szakmai dilemmáinak egyike, hogy tárgya nem igazán kívánczik lexikális elrendezésbe, vagy nem egyértelműen ragadható meg pusztán ábécérendbe állított címszavakban. Hiába húzódik a szócikkek hátterében nagy és korszerű tudás, bőséges empátia és a stílusban is érződő szeretet, ha folytonosan kényszerű utaló- (valójában körülíró) szavak szakítják meg az olvasást, késztetik lapozgatásra a netán sietősen választ kereső tájékozódót. Kérdéses, hogy hiányozhat-e a sírás (!) címszó (csak éjszakai sírás van, abba viszont, „lexikonellenesen”, beépítették részben a nappalit), s hogy miként hidalhatók át az olyan rejtett ellentmondások,

mint amilyen mondjuk a cukor címszó és az ételreceptek sora között fennáll. Tipográfiailag zavaró, hogy a rengeteg Gyakorlati tanácsra ugyanaz a betűtípus utal, mint magukra a címszavakra, tehát, mondhatni, a Gy betű zavaróan elurálja az oldalakat (az Így csináljuk dőlt betűje vagy más megoldás lett volna kívánatos).

Persze valószínű, hogy az Új Babalexikon olvasója, forgatója nem utalószavakat és betűtípusokat mérlegel a szép kivitelű, hasznos műben, hanem a táblázatokból okul, az útbaigazításokért mond röpké köszönetet. A példányok várhatóan „utazni” fognak, mindig ahhoz a családhoz, ahol a legnagyobb szükség van rájuk, tíz-húsz esztendő múlva pedig – amikorra úgyszólván megújított kiadás válik szükségessé – amolyan emléktárggyá válnak: látod, lányom, fiam: ebből (is) neveltelek.

(-más)

Grönlandtól Genoviáig

„...arra gondoltam: bárcsak felnőnék – tán egyik napról a másikra – ... és elmehetnék én is vadászni a férfakkal. Vadászni, mint az igazi eszkimó vadászok. Esténként pedig járhatnék az Éneklő Házbá! Bolondul vágytam oda, ahol a férfiak összegyűlnek vadászat után, fegyvereiket tisztogatják, énekelnek és táncolnak a dob szavára, s amikor a varázsló kioltja a lámpást, rég elejtett fókák szelleme ugat a ház körül.” A Zsiráf könyvek sorozatban látott napvilágot Bakai Piroska rajzaival a *Kicsi Elik vadász lesz* c. kötet, amelyben az inuitok, azaz eszkimók világáról kapunk képet. A címszereplő, egy tizenkét esztendőes fiú meséli el a történetét, amelynek lényegét tartalmazza Lengyel Balázs „igaz meséjének” címe.

Ugyancsak a kezdő olvasóknak ajánlható a *Rosszcsont Peti* kalandjait taglaló sorozat. A „beszédés” címből sejthető: itt bizony egy komisz kölyökről, más szóval anyaszomorítóról, gézengúzról, nem ép-

pen mintagyerekről van szó. Kötetenként három-négy csinytevéséről számol be a szerző, *Francesca Simon*. De mért van az, hogy ez a rosszcsont mindenki kedvence? Aki elolvassa a *Tony Ross* illusztrációival megjelent epizódokat, könnyen ad választ erre a kérdésre. És persze jól szórakozik a roppant eleven, találékony és szókimondó srác tanulságos esetein. (A magyar szöveg *Tóth Tamás Boldizsár* munkája.)

A vihogik – ha valaki még nem tudná – baba méretűek és szőrösök, a bundájuk változtatja a színét, ahogy mozognak, emiatt aztán észre sem vesszük őket. Pedig mindenütt ott vannak – vigyáznak a gyerekekre. És megbüntetik azokat a felnőtteket, akik okatlanul bántanak gyerekeket. Hogy miből áll az ún. vihogi-

kezelés? A tettes, vagyis az a felnőtt, aki csúnyán viselkedett a gyerekével (tanítványával stb.), kutyakakiba lép. Ez vár Mack úrra is, jóllehet igazából nem szolgált rá a büntetésre. Valahogy meg kell akadályozni, hogy belepjen! Fontos feladat vár tehát Csibészre, aki okos és gyors lábú (csak kissé anyagias) kutya. *R. Doyle* ötletes, jópofa meséjéhez *Brian Aldar* készített humoros rajzokat. (A fordító: *M. Nagy Miklós*.)

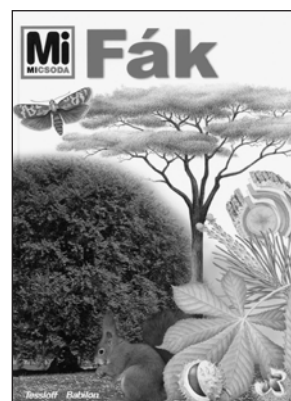
Jude rögtön elfogadja anyjuk új barátját, ám Kitty szinte nyíltan ellenséges Gerald Faulknerrel, ahogy ő nevezi: Gülüszeművel. Amikor fogalmazást kell írnia Mi az,

amit gülüölök? címmel, Gülüszeműről ír, és úgy intézi, hogy füzetet a férfi kezébe kerüljön. Persze, Kitty talán meg sem tudná mondani, miért nem szimpatikus neki ez az ember. Az elutasításhoz elég annyi, hogy (a kislány szerint legalábbis) öreg, és egyáltalán: idegen, aki a mostohaapai szerepre pályázik. *Anne Fine* kamaszoknak szóló regénye jól ismert élethelyzetben mutatja hőseit, érzékenyen ábrázolja érzelmeiket, viselkedésüket. Az olvasó feszült figyelemmel követi az eseményeket, és drukkol a ... miért is ne lehetne ilyen? kettes győzelemért. Nota bene: Kitty meséli el a történetet, méghozzá egyik osztálytársának. Helly egy nap rosszkedvűen, kísért szemmel jelenik meg az iskolában: Kitty, úgy is mint a Világ Legnagyobb Szakértője, kapcsol és – nem kevés humorral – előadja a maga tanulságos történetét... (A mű *Gács Anna* fordításában jelent meg.)

2002-ben egyik legkellemesebb olvasmányom *A neveletlen hercegnő naplója* volt. Pontosabban *Meg Cabot* „tök jó könyvének” első része, amit a *Reflektorfényben*. Azt hiszem, ennek ajánlásával elkéstem egy kicsit, habár az sem baj, ha egynéhány olvasó most kapcsolódik be a Mia Thermopolis-sztori nyomom követésébe. („Jobb későn, mint soha.”) Most, amikor folytatódik a nyakigláb kamaszlány felkészülése az uralkodásra, lévén egyetlen örököse Genovia hercegné, most, amikor kiderül, hogy hamarosan testvére lesz (aki Mia anyjának és matetanárának a gyermeke), és amikor Mia levelet kap titkos imádójától. Miközben folytak az esküvői előkészületek, a jövő uralkodó tévéinterjút ad az egyik legnépszerűbb riporternek, ami súlyos következményekkel jár... (A többszörösen díjazott művet *Merényi Ágnes* fordítja magyarra.) Hogy időben szóljak: a harmadik rész, *A szerelmes hercegnő* címmel, tavasszal fog megjelenni.

Amikor azt olvasom Lengyel Balázs könyvében, hogy „ná-lunk a fa a legnagyobb kincs” – ezt Elik mondja Grönlandról –, szerencsére éppen a kezem ügyében van a *Fák* c. kötet a *Mi micsoda* sorozatból, így gyorsan utána tudok nézni, milyen térkép ábrázolja a Föld erdőzónáit. A pompás, színes rajzok mellett gyönyörű fotók és rövid szöveges magyarázatok segítik megismerni a fák életét, az erdők változatos, gazdag vilá-

gát. A sorozat, amelynek ez a 70. kötete, elsősorban a gyerekek ismereteit gyarapítja, de a felnőttek is okulhatnak belőle. A természet kedvelői azt is megtudhatják a könyvből, mit tehetnek a fák megóvásáért, az erdők megmentéséért.

Hannelore Gilsenbach: Fák. Tesloff és Babilon K., 48 old., Lengyel Balázs: Kicsi Elik vadász lesz. Móra K., 54 old., Roddy Doyle: A vihogik. Európa K., 107 old., Francesca Simon: Rosszcsont Peti gazdag lesz. Animus K., 91 old.; Anne Fine: Mi a gubanc, Gülüszemű? Ciceró K., 191 old.; Meg Cabot: A neveletlen hercegnő naplója 2. Ciceró K., 223 old.

(Cs. A.)

Geréb Ágnes – Feldmár András – Karátson Gábor: **Beszélgetések Feldmár Andrással**

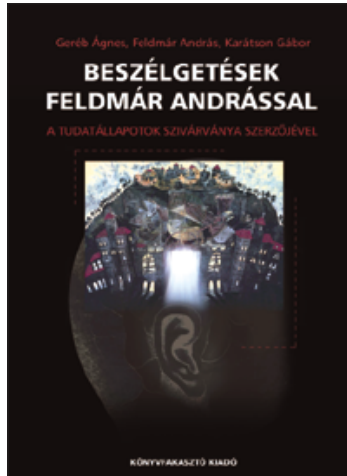
A tudatállapotok szivárványa szerzőjével

Bevezetés

Pontosan ma tíz éve kezdtem azt az előadássorozatot a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen, amiből „A tudatállapotok szivárványa” című könyv fakadt 1997, illetve 1998-ban. Én megöregedtem, de szerintem a könyv mondanivalója nem. Most is érvényes minden, amit akkor mondtam, sőt az elmúlt tíz év tapasztalatai egyértelműen meggyőztek arról, hogy álláspontom ma is figyelemre méltó.

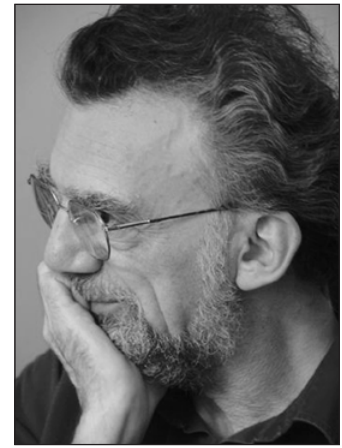
Az egyetemi oktatás a pszichológia és pszichiátria tanszékein, világszerte, ma is, hasznavehetetlen, hamis és unalmas. Egy imperialista dogmatizmus vakítja és bénítja a lélektannal foglalkozók gondolkodását és ebből eredően, sajnos, praxist. Sehol sem tanítják, hogy bármilyen zsarnokság vagy elnyomás traumát, lelki sérülést okoz. Eretnek-ség azt állítani, hogy a depresszió nem agybaj, amit orvossággal kell kezelni, hanem egy politikai és etikai probléma. Hát hogyan lennének deprimált, lehangolt, ha rosszul bánnak velem, tehetetlenek, erőtlennék érzem magam, olyannyira, hogy minderről még szólni sem merek. Angolul ezt nagyon egyszerűen, így mondanám: „Oppression and lack of expression leads to depression”. Nem orvosság kell a reménytelenség, a kétségbeesés megszüntetésére, hanem pénz, hatalom, baráti segítség, a körülmények radikális megváltoztatása, egy kis bátorítás, egy kis szeretet, egy kis gondoskodás.

Ha a rét fűvében egy halra találok, aki nagyon rosszul érzi magát, nem adnék neki orvosságot, nem ajánlanám, hogy pszichoanalízisbe járjon, nem keresnék diagnózist, prognózist, kezelési tervet, hanem azonnal rohannék vele a legközelebbi folyóhoz vagy tóhoz, és gyorsan a vízbe dobom.

Most már több mint 33 éve hallgatom, figyelem a pácienseimet. Mind-egyikük egy különleges, egyedülálló organizmus, aki éppen egy bizonyos milióban próbál élni. Én teljesen egyetértek a buddhistákkal, akik azt tanácsolják, hogy fogadjuk el sok szeretettel önmagunkat, úgy ahogyan vagyunk. Ismerjük meg magunkat, ébredjünk fel a valóságra, és aztán minden erőnkkel azon munkálkodjunk, hogy teremtsünk magunknak egy olyan környezetet, ami kompenzálja a mivoltunkat, amiben jól fogjuk magunkat érezni.

Tíz évvel ezelőtt is, ma is, rengeteg félreértés, tudatlanság veszi körül azokat a drogokat, amiket Psychedelic-nek hívnak. Ezek között az LSD-25 már több mint 50 éve ismert. Óvatosan és tisztelettel kísérleteztek evvel a különlegesen hatékony orvossággal már évtizedek óta, mégis Magyarországon ma is „kábitószer”-nek képzelelik, mintha olyan lenne, mint a heroin. Az LSD-re nem lehet rászokni, nincs olyan nagy adag, ami halálos lenne, nem kerül sokba, nincsenek káros mellékhatásai. Nagyon kell vigyázni arra, hogy kivel vagyok együtt, hogy hol vagyok és, hogy mit hallottam, mit tudok az LSD-ről, és persze arra is, hogy éppen milyen lelkiállapotban vagyok, de különben nem egy veszélyes gyógyszer. Aldous Huxley nem azért vett be LSD-t, mert beteg volt, hanem

azért, mert ki akarta nyitni a tudatállapotok kapuit, mert érdekelte őt az esetleges istennel való találkozás, és a halál és élet titkai.

Én nem ajánlom az LSD használatát. Az LSD-25 van. Létezik. Nem fog eltűnni. Mindent, amit az LSD megmutat, megismerhet az ember a hipnózis segítségével is, vagy a rendszeres meditáció gyakorlása közben is. De miért nem szabad az igazat elmesélni, miért kell egymást megijeszteni az LSD-vel kapcsolatosan?

A debreceni hallgatóktól nem kértem, hogy vizsgázzanak, nem kértem, hogy dolgozatokat írjanak. Minden előadás után arra kértem őket, hogy egy darab papírra írjanak három kérdést, ami felmerült bennük az elmondottakkal kapcsolatban. Arra voltam kíváncsi, amit nem értettek, amit nem tudtak, amivel nem értettek egyet. A dogma ellen a legjobb orvosság a kételkedés, a szkepticizmus.

Remélem e könyv olvasóiban is sok kérdés fog felmerülni. Akkor lesz ez a könyv igazán sikeres, ha sok vitára, beszélgetésre, gondolkodásra, kételkedésre ad alkalmat. Én csak arról szóltam, amit én tapasztaltam, amire én rájöttem, amit én hiszek.

Legfőképpen arra szeretném biztatni, bátorítani az olvasót, hogy mint én, fogalmazza meg, mit hisz, mit gondol, miben kételkedik, hogyan érti a saját életét és milyen a világ, amiben így együtt találjuk magunkat egy rövidke kis életre.

Hornby Island, Kanada
2002. szeptember 17-én
Feldmár András

236 oldal, 3880 Ft
Könyvfakasztó Kiadó
1592 Budapest, Pf. 584.
telefon 06/20 315 9440, fax: 273 1060
e-mail: konyvfakaszto@axelero.hu

Cornelia Funke: Sárkánylovak

Fordította: Nemes László
Illusztrálta a szerző
(Részlet a Ciceró Könyvstúdió
karácsonyi könyvújdonságából)

Lung, a szelíd sárkány hú barátjával, Hajnalpír Bundácskával, a koboldlánykával és a később hozzájuk csatlakozó árva kisfiúval új hazát keresve viszontagságos, hosszú útra indul. Eközben meg kell küzdeniük Csaláncsípellel, a gonosz aranysárkánnyal, Murvaszakállal, a számító törpével és a titokzatos fekete hollókkal. A változatos kalandok során jelentős szerepet játszanak baziliskuszok, dzsinnek, és kiemelkedő alakja a regénynek Légylába Lajos a gyáva, de hőssé váló homunkulusz.

– Hidd el nekem – mondta a Patkány –, tinektek még valami segítségre van szükségetek. Van nekem a kikötőnél egy fivérem, aki térképeket rajzol. Talán ő tudja, hogy hol van az Ég Pereme. Menjete el hozzá.

A part mentén egy keskeny utca húzódott a híd mögött, ahol elhaladtak: az ezüstsárkány, a kis koboldlány és Ben, az árva kisfiú. Amíg a járdán végigloholtak, Hajnalpír Bundácska újra meg újra nyugtalanul nézett körül. Nagyon megkönnyebült, amikor Ben behúzta egy keskeny folyosóra, mely a két utolsó raktárpület között vezetett. Lungot hátrahagyva besurrantak egy ajtón és kivilágítatlan lépcsőházba jutottak. Ben elővette kiskabátjából a zseblámpáját. Magas boltozatos pince tárult a szemük elé – és újra csak iszonyúan sok ajtó. Végigjárta az ajtókon a zseblámpa fénysugarát.

– Tulajdonképpen mit is keresünk? Egy egérlukát?

– Hülyeség! – Hajnalpír Bundácska a fülét hegyezte, és szaglászni kezdett. Így ment előre lassan, ajtóról ajtóra. – Itt van. – Megállt egy csak betámasztott, barna ajtó előtt. Mindössze annyira lökte meg, hogy át tudjon csúszni a nyíláson. Ben utána ment.

Egy kis dolgozószobát pillantottak meg egy szék alatt. Az íróasztal egy könyv volt, mely két szardíniásdobozon állt. Az íróasztalszék egy lefelé fordított feketekávés csésze volt. A körös-körül mindenütt ott álló, apró cédulákkal teletömött kartotéktartók üres gyufaskatulyák voltak. És mindezt egy egészen normális íróasztallámpa világította meg, amely mint valami fényszóró állt ott, a szék mellett. Csak az nem volt sehol sem látható, aki mindezt használja is.

– Te maradj csak itt – súgta Ben fülébe Hajnalpír Bundácska. – Aligha hinném, hogy Patkány unokafivére el lesz ragadtatva, ha egy embert pillant meg itt.

– Ugyan! – Ben átmászott a lyukon, és felállt. – Ha a te látványodtól nem kap frászt, akkor az enyémtől sem fog megijedni. Azonkívül, ez a patkány mégiscsak egy emberházban lakik. Aligha lennék én az első ember, aki a szeme elé kerül.

Kutakodva nézett körül. A szék alatti kis munkahelyen kívül még egy emberi íróasztal is volt a helyiségben, mely egy óriási fiókokkal teli szekrény és egy hatalmas régi földgömb.

– Halló! – kiáltotta Hajnalpír Bundácska. – Van itt valaki? A csudába, hogy is hívják a pasast? Giselbert... nem, Gamsbart...

nem, dehogyis... Szürkefarkok Gilbert, vagy valami ilyesmi?

Valami megzördült az íróasztal fölött. Ben és Hajnalpír Bundácska felnézett, és egy kövér, fehér patkányt pillantott meg. A patkány egy poros lámpaernyőről nézett le rájuk.

– Mit akartok? – kérdezte metsző hangon.

– Engem az unokahúgod küldött ide, Gilbert – mondta Hajnalpír Bundácska.

– Melyik? – kérdezte bizalmatlanul a fehér patkány. – Énnekem sok száz unokahúgom van.

Hajnalpír Bundácska a fejét vakarta. – Persze, Róza a neve.

Szürkefarkok Gilbert egy apró kötélhágcsót eresztett le a lámpáról, s azon mászott le sietve. Nagy puffanással landolt a nagy íróasztalon. – Az persze egészen más. – Megsimogatta a bajszát, mely hófehér volt, akárcsak a bundája. – Mit tehetek az érdeketekben?

– Egy helyet keresek – felelte Hajnalpír Bundácska. – Azaz tulajdonképpen egy hegységet.

– Aha! – bólintott elégedetten a fehér patkány. – Akkor hát éppen jó helyen jársz nálam. Én az összes hegységet ismerem ezen a bolygón, nagyokat, kicsiket, közepeseket. Mindent tudok róluk. Az én informátoraim az egész világról jönnek ide. Hajópatkányok, sirályok, azonkívül messzire elágazó rokonságom van.

Szürkefarkok az íróasztalon álló nagy, fekete dobozhoz futott, feltámasztotta a fedelét, és megnyomott egy gombot az oldalán.

– Ez egy igazi számítógép! – mondta elképedve Ben.

– Természetesen. – Szürkefarkok leütött néhány billentyűt, és homlokát ráncolva figyelte a képernyőt. – Hordozható, minden megvan benne. Én szereztem be, hogy rendbe rakhassam a dokumentumaimat. – De... – sóhajtott, és újra pötyögtetni kezdte a billentyűket –, ez a szerkentyű folyton bosszúságot okoz nekem. Nos, melyik hegységről van szó?

Hajnalpír Bundácska a hasát vakargatta. Szörnyen viszkedett a bundája az emberholmik alatt.

– Állítólág az a világ legmagasabb hegysége. Van valahol annak a mélyén állítólág egy völgy, az Ég Pereme. Hallottál már róla?

– Az Ég Pereme tehát. – Szürkefarkok kíváncsian nézett a koboldlánykára. – A völgy a felhőkön túl, vagyis a sárkányok hazája. Nem egyszerű dolog. – Megfordult, és serényen kopácsolni kezdett a billentyűzeten. – Nos, ez a hely tulajdonképpen nem is létezik – jelentette ki. – De azért egyet s mást lehet róla hallani. Miért érdekel ez benneteket? Egy koboldlánykát és egy embergyereket! Azt mondják, réges-régen elfelejtették már maguk a sárkányok is.

– Én egy sárkánnyal keltem útra, hogy megtaláljuk az Ég Peremét.

– Egy sárkánnyal? – Szürkefarkok elképedve nézett Hajnalpír Bundácskára. – És őt hová rejtetted el?

– Egy régi gyárba – felelte Ben, még mielőtt Hajnalpír Bundácska kinyitotta volna a száját.

Gilbert elgondolkozva ingatta fehér fejét.

– Akkor hát mi a helyzet? – kérdezte türelmetlenül Hajnalpír Bundácska. – Tudod, hogy hol van az az Ég Pereme? Meg tudod mondani nekünk, hogy többé-kevésbé biztonságosan hogyan juthatunk el oda?

– Nyugi, nyugi – felelte a patkány, és a bajszát pödörgette. – Azt, hogy az Ég Pereme hol van, senki se tudja. Erről csak néhány bizonytalan mendemonda járja. De a világ legmagasabb hegysége kétségtelenül a Himalája. Persze... oda egy sárkány számára biztonságos útirány megállapítása igazán nehéz feladat. Barátaim, hosszú út áll előttetek. – Szürkefarkok Gilbert az egész helyiségen keresztül kifeszített madzagon függeszkedve csusszant át az íróasztaltól a nagy földgömbhöz. A tömör faállvány tetejére guggolt, s a hátsó lábaival

meglökte a földgömböt. Az csikorgva pörgött egy ideig, míg Gilbert az egyik lábával meg nem állította.

– Nos – dünnyögte. – Hol is van tehát?

Ben és Hajnalpír Bundácska kíváncsian nézett rá.

– Látjátok itt azt a fehér zászlócskát? – kérdezte a fehér patkány. – Körülbelül ott vagyunk mi most, de a Himalája... – Gilbert átfüggeszkedett az állványon, és megérintette a földgömb másik oldalát – ...a Himalája itt van. Az Ég Pereme, legalábbis így állítják ezt a régi történetek, valahol a Himalája nyugati oldalán kell hogy legyen.

– Átkozottul messze van – dünnyögte Ben.

Szürkefarok előrehajolt, és egy láthatatlan vonalat rajzolt a földgömbre.

– Úgy vélem, valahogy erre kell hogy vezessen az utatok: először egy jó darabig délre, aztán kelet felé. – Gilbert meglökte még egy kicsit a földgömböt. – Hol is tartottam? Ja, itt. Eddig a pontig – és lábával a térképre ütött – első osztályú információkkal szolgálhatok. És itt minden bizonyos magatok mögött hagyjátok már az út legnagyobb részét. De az a vidék, amely ez után... – Gilbert nagyot sóhajtott és a fejét csóválta – Adászünet, semmi hír, semmi, de semmi. Üres lap, tabula rasa, kérdőjelek. Nem tudott erről a helyről nekem semmi hasznos értesülést adni még az a buddhista templomi egerekből álló turistacsoport sem, amellyel a múlt évben találkoztam.

– Milyen vigasztaló – morogta Hajnalpír Bundácska, és komor képpel nézegette a földgömböt. – Olybá tűnik, egy egész világot azelőtt állunk.

Szürkefarok visszafutott a számítógéphez, és újra ütögetni kezdte a billentyűket. – Tehát úti cél: Himalája, utasok: 1 sárkány, 1 kobold, 1 fiúgyerek. Válasz kéretik: legbiztonságosabb útirány, veszélyes pontok, feltétlenül elkerülendő vidékek, az utazásra legalkalmasabb időszak. Enter!

Elégedett képpel lépett hátra a patkány. Mint egy bezárt dongó, úgy zümmögött a számítógép, a képernyő villogott – és elfeketedett.

– Jaj, ne! – Szürkefarok Gilbert a billentyűzetre ugrott, és vadul kopogtatott rajta ide-oda, de a képernyőn semmi sem történt.

Ben és Hajnalpír Bundácska gondterhelt pillantásokat váltott. Gilbert káromkodva ugrott az íróasztalra, és a billentyűzetre csapta a fedelet.

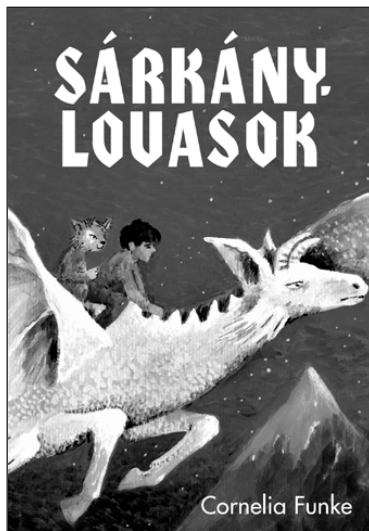
– Hát nem ezt mondtam? – szitkozódott. – Csupa bosszúság! Csak mert egy kevéske sós víz ment ebbe a vacakba.

– Tehát nem tudsz segíteni nekünk? – kérdezte Hajnalpír Bundácska.

– Dehogynem, dehogynem. – Szürkefarok körömnymi cédulákat halászott ki a dobozokból, és az íróasztalra hajította őket. – Ha az az átkozott szerkentyű nem hajlandó rá, akkor kénytelen vagyok a hagyományos módszerhez folyamodni. Ti, óriások, közületek valamelyik ki tudná húzni a szekrény harmadik fiókját?

Ben bólintott.

Amikor kinyitotta a fiókot, papirosok ömlöttek ki belőle, térképek, kicsik és nagyok, régiek és újak. Némi időre volt szüksége Szürkefarok Gilbertnek, amíg kihalászta közülük a megfelelőt. Egészen különlegesnek tűnt fel, egészen másnak, mint azok a térképek, amelyeket Ben addig látott, inkább valamiféle, számtalanszor összehajtogatott kis könyvnek lát-

szott, keskeny fehér szalagokkal, melyek kilógtak a széleiből.

– Térkép? – kérdezte csalódottan Hajnalpír Bundácska, amikor Gilbert büszkén kiterítette előttük ezt a különös holmit. – Csak egy térképed van számmunkra?

– Persze. Hát mire gondoltál? – Sértődötten vágta csípőre két első lábát a patkány.

Hajnalpír Bundácska erre mit sem tudott válaszolni. Ajkát összeszorította, úgy pillantott le a térképre.

– Ezt nézzétek meg! – Gilbert tengereket és hegysegeket simogatott végig gyengéden a lábával. – Rajta van a föld fele. És csak egész kevés fehér folt, ahonnan semmiféle tapasztalatra nem tudtam szert tenni. Amint már mondtam, ezek többnyire éppen a ti úticélotok vidékére vonatkoznak. Látjátok ezeket a pántlikákat? – Kettejükre hunyorított, és meg-rántotta az egyik szalagot. Azon nyomban széjjel-

nyílt a térkép egy bizonyos helyen, és egy másik térképlap került a szemük elé.

– Tök jó! – kiáltott fel Ben.

De Hajnalpír Bundácska csak az orrát fintorgatta. – Ez meg mire való?

– Ez – pödörgette Gilbert büszkén a bajsát –, ez az én leg-sajátabb találmányom. Ezzel újra megnézhetitek a térképnek minden egyes részletét, méghozzá felnagyítva. Ugye, milyen ügyes? – Élégedett képpel csukta össze megint a térképet, és meghuzigálta a saját fülét. – Mit is akartam még? Ja, igen. Egy pillanat. Most pedig a fizetésre kerül sor.

– Fizetés? – kérdezte elképedve Hajnalpír Bundácska.

Gilbert egyik lábát a térképre tette. – Róza nem szólt róla? Jellemző. Nálam pedig fizetni kell. Hogy hogyan, azt a vevőimre bízom.

– De én, én... nekem semmim sincs – dadogta Hajnalpír Bundácska. – Csak néhány gombám és gyökerem.

– Azt megtarthatod magadnak – jelentette ki hetykén Gilbert. – Ha ez minden, akkor a mi üzletünkben semmi se lesz!

– Egy pillanat – szólt közbe Ben. Félrehúzta Hajnalpír Bundácskát, és lekuporodott a patkány elé. – Természetesen fizetünk neked – mondta. – Biztosan iszonyú sok munka volt a térkép elkészítése.

– Meghiszem azt! – felelte orrhangon, sértődötten Gilbert. Remegett az orra, és az izgalomtól szinte összecsmósodott a farka.

Ben a nadrágzsebébe nyúlt, két rágógumit, egy golyóstollat, két gumiszalagot és egy ötmárkás pénzérmét vett elő, és mindet letette a padlóra, a patkány elé. – Melyiket akarod ezek közül? – kérdezte.

Szürkefarok Gilbert az ajkát nyalogatta. – Nem olyan egyszerű – jelentette ki, és roppant behatóan vizsgálgatta mindet. Végül a rágógumikra mutatott.

Ben odalökte neki. – Jól van. Ide a térképet!

Gilbert levette lábát a térképről, Ben pedig Hajnalpír Bundácska hátizsákjába tette, aki elgondolkodva fordult sarkon és elindult.

– Minden jót, Gilbert – köszönt el Ben, és a koboldleányka után futott.

408 oldal, kötve, védőborítóval 2490 Ft

Cicero Könyvstúdió, 1133 Budapest, Pozsonyi út 61.

Telefon/fax: 239-0180; e-mail: cicero@axelero.hu

Monopolterjesztő: Talentum Kft. 1133 Budapest, Gogol u. 17.

Telefon/fax: 239-9141

Kapható minden könyvesboltban.

MAGYAR REMEKÍRÓK – ÚJ FOLYAM

MIKSZÁTH KÁLMÁN: NOVELLÁK, KARCOLATOK

A klasszikus magyar irodalmat szerető olvasók, a tanárok és egykori diákok, a könyvgyűjtők közül ki ne ismerné vagy őrizné könyvtárában a Magyar Remekírók köteteit? A Kortárs Kiadó arra vállalkozott, hogy megjelenteti a még hiányzó köteteket, s az olvasói igények szerint újra közreadja a korábban már megjelenteket is – a sorozat hagyományainak megfelelően gazdag jegyzetanyaggal, életrajzzal és utószóval, százonként változó színű vászonkötésben. A sorozat új folyama a Magyar költők – 19. század című kétkötetes antológiával indult. 2003 januárjában jelenik meg:

**Mikszáth Kálmán:
Novellák, karcolatok
1268 oldal, egészvászon,
aranyozott, 4500 Ft**

Mikszáthnak több mint harminc éve nem jelent meg olyan gyűjteményes kötete, mely ilyen bőséggel tartalmazna kispróza életművét, mint ez a válogatás: elbeszéléseit, karcolatait és publicisztikájának gyöngyszemeit veheti kézbe egy kötetben az olvasó. A válogatás, a szöveggondozás, a jegyzetek és az utószó Fábri Anna és Hajdu Péter munkája.

A KÉPVISELŐI MESTERSÉG (Részlet)

A pálya tagadhatatlanul hanyatlott, nemcsak az országházi kapus szempontjából, hogy sáros időben hajdan még azt kiáltotta a szolgazemélyzetnek a képviselő, mikor a foyer-be ért: „Ide a fogatomat”, most meg már csak annyit mond: „Ide a kalucsnimat” – hanem lekopott lassan-lassan a nimbusz egészen.

Senki sem tartja már nagy embernek Tischler Vincét vagy Lipthay Pált azért, mert képviselők. A naiv idők letűntek örökre, a tekintélyek lehanyatlottak a régi tekintetes urakkal. Az átkozott újságírók lejáraták a nagyságokat, mert közel hoz-

ták őket a közönséghez. Minden bibircs, májfolt látható lett.

Azokban a hazafiakban már senki sem hisz, akik álmatlanul töltötték éjeiket, és sírtak a haza sorsa fölött. Az aranyozott köd szétfoszlott. A frázisok elvesztették erejüket. A képviselőség apródonkint pusztá mesterséggé vált.

Magok a képviselők egy része is gyári módon állítatják elő. Részben kreatúrák, részben ambulánsok.

Hajdan a közbizalom keresett fel némely férfiakat, ma bizonyos férfiak indulnak el magoknak közbizalmat keresni. (Ez pedig nagy különbség.)

Hajdan (még csak tíz év előtt is) bent a parlamentben keresni kellett az embert az odíozus dolgokra, ma az odíozus dolgokat maguk az emberek keresik.

Ezért hanyatlott, s ezért vált mesterséggé a képviselőség, de még mindig a legkellemesebb mesterségek egyike, sok előnnyel, de némi hátránnyal is.

Egyik előnye a szórakoztató társasélet, nem a veszedelmes „pertu”-ságot értem, mely sok embert csábít el, kivált a tehetségteleneknek merőben áldatlan pályára; a „pertu”-ság mindössze egy üres forma, melyet a gyakorlat ad absurdum redukál – hanem értem a klubot, a képviselői élet költséges, de ingerlő tarkaságait, a szereplés édességét, a csillogó lidércfényt, mely nem egy derék embert vitt már a mocsárba.

Ahol ilyen az előny, hogy hátránynak is bevehető, ott a hátrány viszont megjárja előnynek.

Az a hátrány, hogy a képviselőknek nem kell dolgozni. Aki egyszer mandátumhoz jutott, az végképp elszokik a munkától, úgyhogy abból nem lehet többé semmi, csak képviselő.

A parlament csak kevés embert enged cselekedni. A nagyobb rész hajlong, meggörbült hátgerinccel, lődörög összetett kézzel s anekdotizál.

Hogy azonban ne kelljen magát szégyellnie a dologtalansága miatt, erre is ki van gondolva valami: az osztályülések.

Aki egy mukkot sem szól, egy szalma-szálat sem tesz keresztbe soha, annak is legyen egy mentsvára: az osztályülés. A

közönség oda be nem lát – hát természetesen ott dolgozik. (Pedig dehogyan dolgozik.)

De bizonyos feladatai mégis vannak – ha mesterségét jól érti.

Ha mameluk, meg kell tartania a kerületet és a generális kegyeit, s ügyesen kell tudnia haza beszélni innen, s ide beszélni

otthonról.

Örökké azon jajgat a Házban, a folyosón, a miniszterek, az államtitkárok és mindennemű primipilusok előtt, hogy az ő kerületéért semmit sem tesznek, hogy

ennyi meg ennyi esztendő óta egy körömfeketényi jó se történt ez irányban, hogy a választók zúgnak és morognak. Csak az egyik részök énekel: az, amelyek már koldus lett, s tarisznyával jár küszöbről küszöbre.

Ha itt festi a vidéket, rettentően néz ki a választóföld. Komor felhők húzódnak a határok fölött, a házak recsegnek és düledeznek, a nép éhesen lézeng az utcákon, a hidak karfái összevannak töredezve, a vármegyeház felélén becsurog az eső. A lovak kidőlnek a sáros utakon, s fájdalmasan nyerrítenek. A fináncok bömbölve járnak a falvakban, s szagatják le a szegény nép ruháját.

... Hanem mihelyt a kerületbe ér le a képviselő, egyszerre megváltozik minden. Derült napfény pajkosan futkos a mezők kövér füvein.

Nincs már semmi baj. Vígán lengnek a zászlók a házak ereszein. Ha van még valami kívánni való, hát az is meglesz. Hogyne lenne meg. Nem kell búsulni.

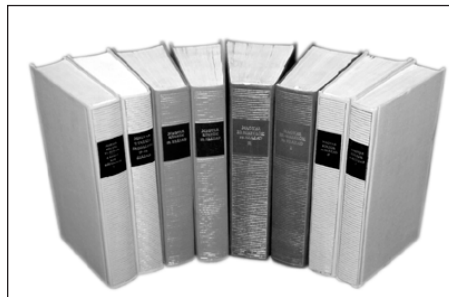
Ami kevés jó történt, az egyszerre nagy dologgá lesz. A képviselő ráfúj, és nőni kezd, mint a hólyag.

A képviselő szavaiban kitárul a titokzatos, fényes panoráma, a jövő.

Be enged pillantani a nagy műhelybe, ahol a szerencsét kalapálják. A hallgató tömegek látják a miniszterelnököt, amint gondterhelten hajtja le fejét az asztalra és felsóhajt: „Most már tennünk kell valamit ezért a szegény vidékéért.”

*Mikszáth Kálmán: Novellák, karcolatok
(Magyar Remekírók – Új folyam)
1268 oldal, egészvászon, aranyozott,
4500 Ft*

*Kortárs Kiadó
1062 Budapest, Bajza u. 18.
Tel./fax: 343 60 82
Email: korkiado@axelero.hu*

A NAPVILÁG KIADÓ AJÁN-

Immanuel Wallerstein et al.

A társadalomtudományok jövőjéért: nyitás és újjászervezés, A Gulbenkian bizottság jelentése
Critica

110 oldal, kartonált, 1100 Ft

A kötet a társadalomtudományoknak korunk új követelményeinek megfelelő megújítása lehetőségeinek vizsgálatára és javaslatok kidolgozására, világhírű társadalomtudósokból álló bizottság jelentését tartalmazza. A szöveg a világ már szinte minden nyelvén megjelent, mintegy közös kiindulópontul szolgálva a tudományos élet megújítását szorgalmazó nemzeti törekvéseknek.

Kovács Imre (szerk)

Hatalom és társadalmi változás. A poszt szocializmus után. Szociológiai tanulmányok

384 oldal, kartonált, 2900 Ft

A kötet a rendszerváltás utáni, a gazdaság és politika árnyékában lezajlott társadalmi változásokat vizsgálja a privatizáció, a társadalmi következmények és a magyar vidék szemszögéből, konkrét empirikus vizsgálatok alapján, és keresi választ egy „magyar modell” kialakíthatóságának esélyeiről.

ISMÉT KAPHATÓ

Bayer József: *A politikatudomány alapjai*
432 oldal, 2100 Ft

Csáki György: *A nemzetközi gazdaságtan alapjai*
450 oldal, 3100 Ft

Szigeti Péter–Takács Péter: *A jogállamiság jogelmélete*
296 oldal, 1500 Ft

Takács Péter: *Nebéz jogi esetek. Jogelmélet és jogászai érvelés*
400 oldal, 2500 Ft

Ságvári Ágnes: *Tanulmányok a magyarországi holokauszt történetéből*
132 oldal, 1100 Ft

Napvilág Kiadó

1054 Budapest, Alkotmány u. 2. Telefon: 311-4866 Fax: 353-2019

E-mail: napvilagkiado@axelero.hu

2003-BAN IS: PANNÓNIA KÖNYVEK, KÖNYVEK PANNÓNIABÓL!

TRÓCSÁNYI ANDRÁS – TÓTH JÓZSEF:

A MAGYARSÁG KULTURÁLIS FÖLDRAJZA II.

A kulturális adottságok és jellegzetességek Magyarországon, a Kárpát-medencében és a világ magyarsága körében.

A téma egyetlen hazai átfogó feldolgozása! B/5, 362 o., 2790 Ft

ZENTAI TÜNDE:

AZ ÁGY ÉS AZ ALVÁS TÖRTÉNETE

Az ágybútor és a bölcös, alvásmódok, az ágynemű, hiedelmek és szokások az Árpád-kortól a 19. századig. Száz fotóval, a téma elsőmagyarországi szintézise! B/5, 360 o., 3990 Ft

PRO PANNÓNIA KIADÓ

7601 Pécs, Pf.: 270. Tel./Fax: (72)213-379

E-mail: pro.pannonia@mail.datanet.hu

A DÉNES NATUR MŰHELY KIADÓ AJÁN-

Paul Oliver: *A blues története*

A ma már klasszikus mű, az afroamerikai zene kialakulását követi nyomon a kezdetektől a hatvanas évek közepéig. Számtalan dokumentumértékű fotót, dalszöveget és térképet tartalmazó könyv nemcsak a rajongóknak, hanem a zenetudomány szakértőinek is alapmű lehet. 212 oldal, 4199 Ft

Ugray Tamás: *Kosokra vadászva a selyemút mentén*

A vadászat megszállottjainak van egy szűk és elit társasága, az úgynevezett kecske- és birkavadászok. Ennek a speciális vadászatnak elkötelezett híve a Kanadában élő Ugray Tamás. Könyvében Ázsia sziklavadonjait járja végig Marco Polo nyomán. A csodálatos tájak, az izgalmas történetek és az író könnyed stílusa teszik a könyvet maradandó élménnyé. 166 oldal színes fotókkal, 2500 Ft

Megvásárolhatók:

Kittenberger Könyvesbolt, Budapest, I. Mária tér 3. T: 201-3720

ÚJDONSÁGOK AZ OKKER KIADÓ KÍNÁLATÁ-

Dr. Ranschburg Jenő

*A VILÁG MEGISMERÉSE
ÓVODÁSKORBAN*

A szerző december elején mutatta be legújabb kötetét, mely a 3–7 éves gyermekek érzelmi jellemzőinek megismeréséhez nyújt segítséget, bővíti és elmélyíti az óvodáskorú gyerekek nevelésében felhasználható ismereteket. Véleményével gazdagítja a különböző témák hagyományos felfogását, és ezzel nemcsak tájékozottságunkat, fejlődéslelektani ismereteinket szélesíti, hanem gyermekszemléletünket is alakítja. **Ára: 1400 Ft**

KÖZÉPISKOLA UTÁN... 2003

Tanácsok, javaslatok továbbtanuláshoz és munkába álláshoz

A könyv tanácsot ad az eredményes álláskeresőkhöz, bemutatja a továbbtanulás különböző formáit és szintjeit; információt nyújt a munkaügyi központok szolgáltatásairól. **Ára: 1300 Ft**

PÁLYAVÁLASZTÁS, TOVÁBBTANULÁS 2003

A továbbtanulás, iskolaválasztás tudnivalói. Középpiskolák, szakképző iskolák Budapesten és Pest megyében. **Ára: 1000Ft**

Pedagógiai, pszichológiai könyvekkel, a közoktatáshoz nélkülözhetetlen szakkönyvekkel, továbbtanulást, pályaválasztást segítő kiadványokkal, várunk minden kedves érdeklődőt, egyetemi, főiskolai jegyzetboltokat egyéni és közületi vásárlókat!

Az OKKER Kiadó Pedagógus Könyvesbolt

1067 Budapest Podmaniczky u. 37. (bejárat a Csengery utca felől)

Tel./fax: 302-7370, 312-2851 e-mail: bookker@axelero.hu

Rendelési cím: 1390 Budapest, Pf.:167

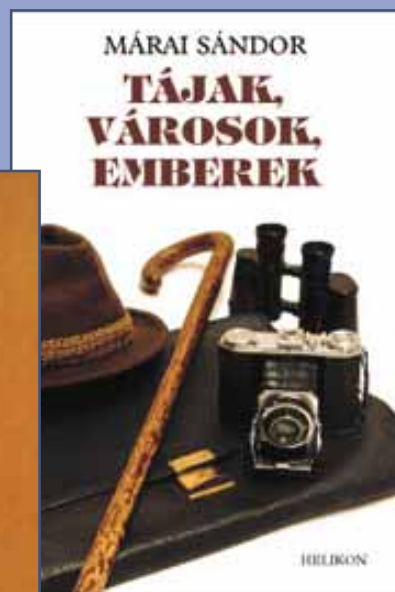
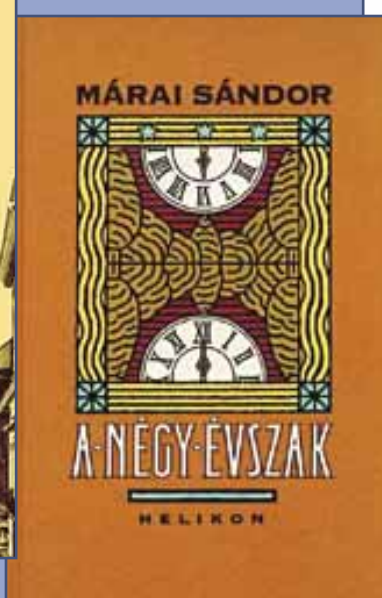
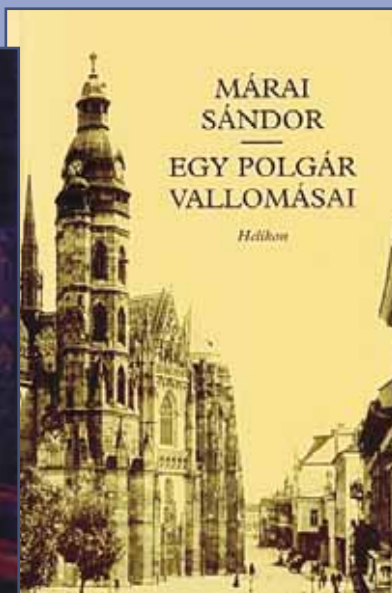
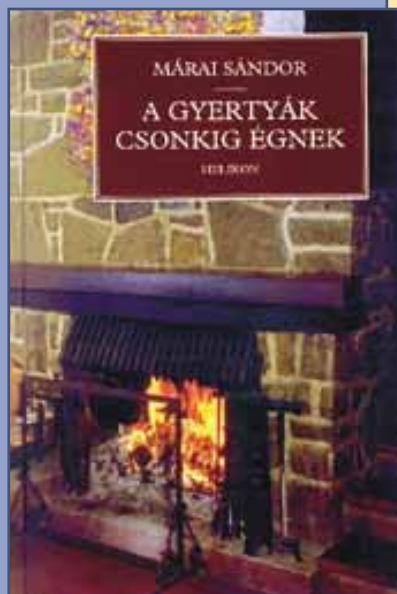

A Helikon ajánlja jó könyveit

Kinn hideg van.

Jó ilyenkor ülni egy jó meleg szobában, egy jó könyvvel...

mert olvasni csak jót érdekes...

A könyvek megrendelhetők a Helikon Kiadónál (1053 Budapest, Papnövelde utca 8.), telefonon Varga Istvánnál a 317-4987-es számon, vagy a 317-4967-es faxon, valamint megvásárolhatók a Helikon Könyvesházban: Budapest, VI., Bajcsy-Zsilinszky út 37.

Dél-dunántúli Kéktúra atlasz

2002. karácsonyára került a boltokba a Cartographia új kiadványa **Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúra turistaatlasz és útkönyv** címmel. Ez a kiadvány az Országos Kéktúrán végigkalkuláló két kötet folytatásának tekinthető. A Magyar Televízió egy kis létszámú forgató csoportja 1986-ban másodszor indult el egy újabb hazai vándorútra. A '79-ben készült **Másfélmillió lépés Magyarországon** című TV-sorozatot ezúttal az **...és még egymillió lépés** követte. E sorozat utómunkái még nem fejeződtek be, mikor '87 őszén a csapat kivételes lehetségu, senkihez sem hasonlítható vezetője Rockenbauer Pál elment az örök úton. Pár évre rá a Magyar Természetbarát Szövetség tisztelete jeleül végigjelezte – és természetesen kékket – a TV-sék egykori útvonalát és már is készen állt az új országjáró turista útvonal.

Ez a 160 oldalas könyv végigkalkulál ezen az Irtott-kötől Szekszárdig kigyűrűző útvonalon, bemutatva ezeknek a tájaknak a szépségeit, látnivalóit. Az Alpokalja, Rába-völgye, Kemeneshát, Órség, Göcsej, a Dél-zalai dombok, Belső-Somogy, Zselic, a Mecsek és a Gereed-Szekszárdi-dombság közel 80 települését veszi sorra. Több mint 160 színes kép illusztrálja az úteirást és az ismertetőket. A szerkesztő nyolc fejezetre tagolta a teljes útvonalat. Ezeket sokrétű színvonalas, ugyanakkor olvasmányos áttekintő vezet be, majd a táj túraszakaszának leírása, s végül a térképi oldalak következnek.

Ára: 1800 Ft

Cartographia Földgömb- és Térképbolt
Bp., VI. Bajcsy-Zsilinszky út 37. Tel.: 312-6001
www.terkepbolt.hu

Cartographia Térképszaküzlet
Bp., XIV. Bosnyák tér 5. Tel.: 221-4407
www.cartographia.hu

Cartographia – velünk célhoz ér!